

**w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Czernica na lata 2014 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U z 2013r., poz. 594, ze zm.) w związku z art. 17 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U z 2013r., poz. 182, ze zm.), **Rada Gminy Czernica uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica na lata 2014 - 2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czernica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CZERNICA**

Jarosław Jagielski

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Czernica
na lata 2014-2025

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2013 ROKU	7
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	10
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	10
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	10
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	14
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	15
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	18
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	20
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	22
8. BEZDOMNOŚĆ	24
9. EDUKACJA	25
10. KULTURA	27
11. SPORT I REKREACJA	28
12. TURYSTYKA	29
13. SYTUACJA DZIECKA.....	32
14. OCHRONA ZDROWIA	36
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	37
16. POMOC SPOŁECZNA	39
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	51
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	53
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	58
20. SEKTOR POZARZĄDOWY	66
21. ANALIZA SWOT	69
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY.....	77
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	78
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	78
2. MONITORING I EWALUACJA WDRAŻANIA STRATEGII	91
3. PROGRAMY I PROJEKTY.....	92
IV. UWAGI KOŃCOWE	95

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czernicy przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2025. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia poprzedniej strategii, dla której rok 2013 zamyka okres programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

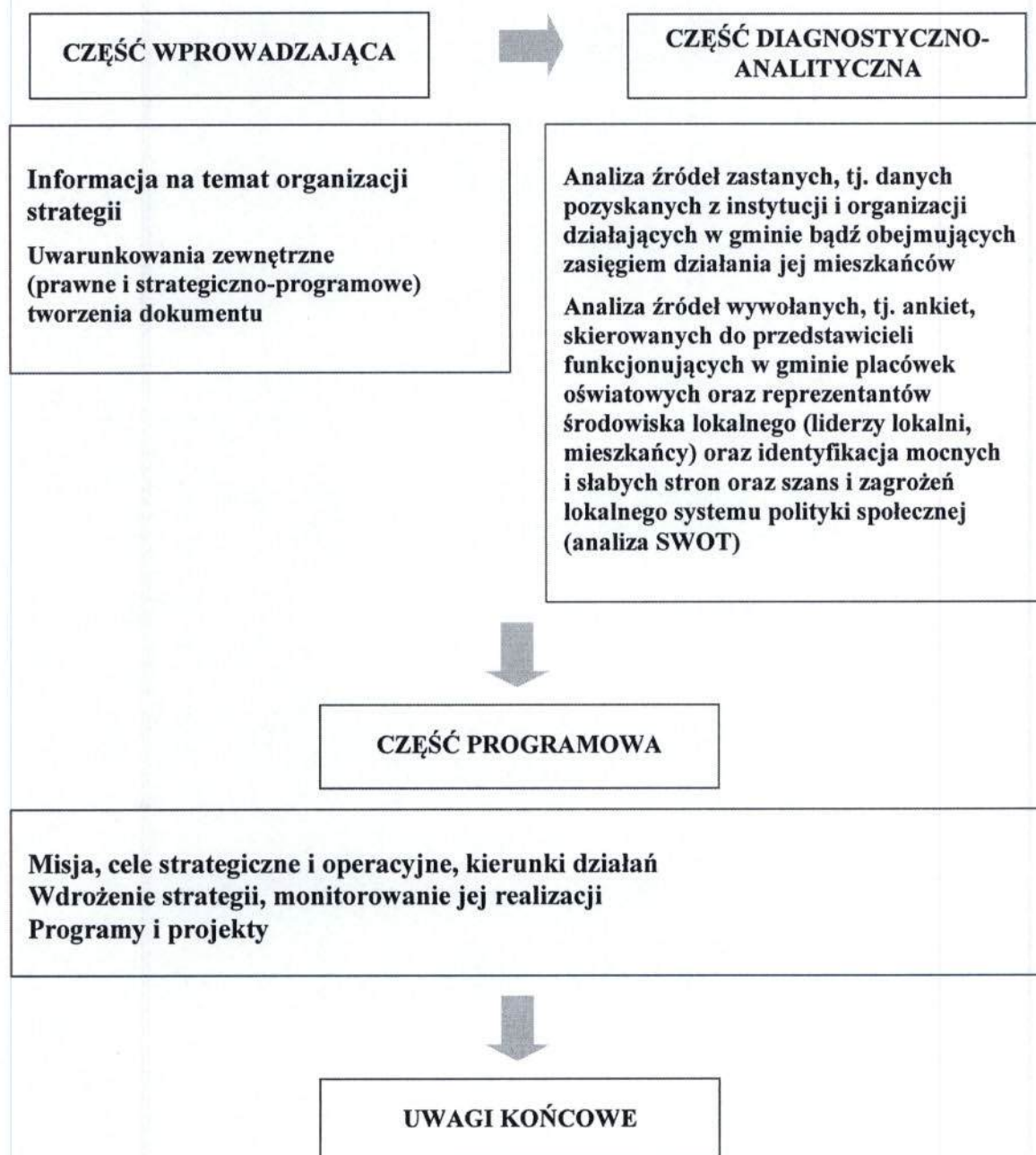
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawiona jest informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej

oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 i 509), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356; Dz. U. z 2013 r., poz. 1563),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 135; poz. 154 i 866),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493; Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842; Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu, promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, edukacji, kultury, ochrony zdrowia.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Niniejszy dokument jest spójny ze Strategią z elementami planowania rozwoju lokalnego Gminy Czernica na lata 2014-2025 i następującymi dokumentami strategicznymi:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej.
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER),
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020,
- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrocławskim w latach 2009-2015.

3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2013 ROKU

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2013 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej Gminy Czernica na lata 2014-2025. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań (w tym wprowadzone w życie programy i projekty socjalne) oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

We wdrażaniu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica na lata 2008-2013 odnotowano następujące trudności:

- lokalowe – brak lokalu, budynku na terenie gminy na utworzenie placówki wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych (Środowiskowego Domu Samopomocy, Domu Dziennego Pobytu, mieszkań chronionych itp.);
- brak środków finansowych gminy na budowę nowego budynku;
- brak środków finansowych na zwiększenie godzin dyżurów specjalistów (psychologa, terapeuty i innych specjalistów) w Punkcie Konsultacyjnym dla mieszkańców gminy;
- brak na terenie gminy lekarzy specjalistów i bazy rehabilitacyjnej.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Podczas wdrażania strategii na lata 2008-2013 odnotowano następujące osiągnięcia:

- aktywizacja osób bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS-u;
- prowadzenie działań na rzecz osób starszych, aktywizacja i integracja międzypokoleniowa;
- pozyskiwanie środków na realizację projektów na rzecz określonych grup społecznych, na zatrudnienie asystenta rodziny;
- utworzenie Klubu Seniora;
- utworzenie grupy wsparcia rodziców dzieci niepełnosprawnych;
- utworzenie i rozwój wolontariatu lokalnego;
- utworzenie przez pracowników GOPS-u stowarzyszenia i pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej na projekty związane z aktywizacją społeczną i zawodową;
- założenie strony internetowej Ośrodka,
- uzyskanie certyfikatu „Centrum Aktywności Lokalnej”;
- utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla mieszkańców gminy;
- zainicjowanie powstania partnerstwa lokalnego „Aktywni razem” w gminie;
- efektywna współpraca pracowników ośrodka na rzecz rodzin z pedagogami, kuratorami i dzielnicowymi,
- prowadzenie działalności środowiskowej;
- utworzenie zespołu ds. pomocy w rodzinie,
- uzyskanie certyfikatu „organizacji przyjaznej wolontariuszowi”
- rozpowszechnianie wolontariatu europejskiego w gminie.

Programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych

W latach 2008-2013 zrealizowano następujące projekty i programy wynikające z zapisów strategicznych:

Projekty:

- „Aktywni – potrzebni” – aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- „Szansę mam” – aktywizacja osób starszych i integracja międzypokoleniowa;
- „Wolontariat zmienia świat” – upowszechnianie wolontariatu wśród młodzieży z terenu gminy;
- „Akademia 50+” – aktywizacja społeczna osób po 50 roku życia;

- „Spotkania z Mikołajem” – integracja i wyrównywanie szans dzieci z terenu gminy;
- „Spotkania Wigilijne” – integracja osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych.

Programy:

- „Młodzież w działaniu. Akcja 2 Wolontariat Europejski” – promowanie wolontariatu i mobilności zawodowej młodzieży z Unii Europejskiej;
- „Asystent rodziny” – wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczo,
- Pomoc państwa w zakresie dożywiania..

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować w latach 2008-2013

Podczas wdrażania strategii na lata 2008-2013, pomimo podjętych działań ze strony GOPS-u, z powodu braku zainteresowania osób uzależnionych nie udało się utworzyć grupy wsparcia, grupy psychoedukacyjnej. Brakowało też współpracy ze strony służby zdrowia działającej na terenie gminy na rzecz osób i rodzin doznających przemocy w rodzinie. Z uwagi na brak odpowiedniego lokalu na potrzeby osób niepełnosprawnych nie utworzono też placówki wsparcia dziennego.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Czernica jest położona we wschodniej części województwa dolnośląskiego, w północno-zachodniej części powiatu wrocławskiego. Wchodzi częściowo w skład strefy funkcjonalnej miasta Wrocławia i stanowi część aglomeracji wrocławskiej. Bezpośrednio sąsiaduje z miastem Wrocławem oraz z gminami: Długołęka, Oleśnica (gmina wiejska), Jelcz-Laskowice, Oława (gmina wiejska) i Siechnice.

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina Czernica położona jest w zasięgu Pradoliny Wrocławskiej (Doliny Odry) oraz Równiny Psiego Pola i Jelczańskiej, stanowiących Część Równiny Wrocławskiej (Równiny Oleśnickiej). Teren obszaru jest dość płaski, a wysokości wahają się w granicach 120-130 m nad poziomem morza.

Gmina Czernica obejmuje blisko 83,6 km² (8.363 ha), co stanowi 4% powierzchni województwa dolnośląskiego i 7,5% powierzchni powiatu wrocławskiego. W gminie znajduje się 13 sołectw: Chrzastawa Mała, Chrzastawa Wielka, Czernica, Dobrzykowice, Gajków, Jeszkowice, Kamieniec Wrocławski, Krzyków, Łany, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Ratowice i Wojnowice.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Zaopatrzenie w wodę

Układy osadnicze gminy Czernica są prawie w całości zwodociągowane – gmina jest zwodociągowana w 100%. Stan techniczny systemów zaopatrzenia w wodę jest bardzo dobry. Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości odbywa się z wodociągu grupowego Nadolice – Czernica. Ujęcie (3 studnie trzeciorzędowe) o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych zlokalizowane jest na gruntach Nadolice Wielkie.

Stacja uzdatniania wody o maksymalnej przepustowości $Q = 2800$ m³/d oraz trzy zbiorniki wyrównawcze: dwa o pojemności $V = 150$ m³ i jeden o pojemności $V = 300$ m³, zlokalizowane są na terenie wsi Nadolice Wielkie.

Wodociąg grupowy Nadolice Wielkie – Czernica spięty jest także z drugim ujęciem wód podziemnych i stacją uzdatniania wody w Kamieńcu Wrocławskim, co gwarantuje uzupełnienie wody w przypadku awarii i dużego rozbioru wody.

Oczyszczalnie ścieków

Na obszarze gminy, w jej północno-zachodniej części, w obrębie wsi Dobrzykowice, znajdują się pola irygacyjne pracujące systemem zalewowym. Oczyszczanie ścieków na polach dobrzykowickich odbywa się od roku 1910. Aktualnie powierzchnia pól wykorzystywanych do oczyszczania ścieków wynosi 111,46 ha. Na tym obszarze znajduje się 20 otoczonych groblami ziemnymi, kwater zalewowych.

Systemy kanalizacji sanitarnej

Niespełna 80% ludności gminy Czernica korzysta ze zbiorczego odprowadzenia ścieków. W związku ze wzrostem zaludnienia oraz przyrostem zasobów mieszkaniowych sieć kanalizacyjna jest systematycznie rozbudowywana; również na starych terenach osadniczych. Wydane zostały decyzje o pozwoleniu na budowę dla ciśnieniowej sieci kanalizacyjnej relacji: Kamieniec Wrocławski, Dobrzykowice, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Chrzóstawa Mała, Chrzóstawa Wielka, Czernica.

Na wszystkie miejscowości, które nie posiadają sieci kanalizacji sanitarnej, sporządzone są dokumentacje wraz z pozwoleniami na budowę. Do zrealizowania zostały sieci jedynie w trzech miejscowościach: Wojnowice, Chrzóstawa Mała i Chrzóstawa Wielka.

Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie Gminy Czernica wszystkie prawa i obowiązki dotyczące gospodarki odpadami stałymi Rada Gminy Czernica przekazała Związkowi Gminnemu Ślęza – Oława. Mieszkańcy segregują odpady dzieląc je na trzy frakcje, tj.:

1. frakcja – opady biodegradowalne,
2. frakcja – odpady ze szkła,
3. frakcja – odpady pozostałe (papier, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metal, popioły oraz suche zmieszane).

Właściciele nieruchomości, którzy nie chcą segregować odpadów komunalnych mają możliwość zbierania w sposób zmieszany za co ponoszą wyższą opłatę.

Nie rzadziej niż 2 razy w roku prowadzona jest objazdowa zbiórka odpadów wielkogabarytowych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych opon, przeterminowanych leków, chemikaliów i innych substancji, zużytych baterii i akumulatorów.

Również nie rzadziej niż 2 razy w roku można oddać odpady rozbiórkowe i budowlane do ustawionych na terenie gminy kontenerów.

Na terenie gminy działa mobilny punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Mieszkańcy mogą również przetransportować swoje selektywnie zebrane odpady do PSZOK (Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych), który znajduje się w miejscowości Godzikowice.

Zaopatrzenie w gaz

Przez obszar gminy przebiega na długości 15,6 km gazociąg wysokiego ciśnienia gazu ziemnego wysokometanowego E relacji Iwiny – Kiełczów o średnicy nominalnej Dn 300 i ciśnieniu nominalnym 6,3 MPa, stanowiący fragment obwodnicy gazociągowej miasta Wrocławia. Wzdłuż tego gazociągu (w jego bezpośrednim sąsiedztwie) planowana jest budowa gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia relacji Ołtaszyn – Kiełczów o średnicy nominalnej Dn 500 i ciśnieniu nominalnym PN 8,4 MPa. Ponadto przebiega tu także gazociąg o średnicy nominalnej Dn 200 i ciśnieniu nominalnym 6,3 MPa poprowadzony z Czernicy w kierunku Jelcza oraz gazociąg o średnicy Dn 80 i ciśnieniu nominalnym 6,3 MPa relacji Jelcz – Jelcz.

W sieć rozdzielczą gazu zaopatrzone są miejscowości: Łany, Kamieniec Wrocławski, Gajków, Jeszkowice, Czernica, Ratowice, Dobrzykowice, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Wojnowice, Chrzastawa Mała.

Obecnie trwają przygotowania do budowy sieci rozdzielczej w Chrzastawie Wielkiej oraz dokończenia budowy w Krzykowie.

Sieć energetyczna

Na terenie gminy nie występuje źródło energii elektrycznej w postaci głównego punktu zasilania 110/20kV. W miejscowości Jeszkowice funkcjonuje Elektrownia Wodna „Janowice”, a w rejonie Ratowic planuje się lokalizację nowej elektrowni wodnej.

Zasilanie w energię elektryczną z sieci państwowej odbywa się liniami napowietrznymi średnich napięć 20 kV z kierunku:

- GPZ Miłoszyce liniami: L-209, L-219/L-205 i L-625,
- Elektrowni Wodnej „Janowice” liniami: L-1019, L-1150, L-2069 i L-6241/L-624,
- GPZ Oleśnica linią L-209,

- GPZ Wilcza (tymczasowo) linią L-115.

Przesyłanie energii elektrycznej do większości odbiorców odbywa się liniami niskich napięć – napowietrznymi lub kablowymi poprzez stacje transformatorowe 20kV/0,4 kV, z których większość stanowią stacje słupowe w wykonaniu napowietrznym. Według oceny operatora stan techniczny sieci średniego i niskiego napięcia jest średni – sieć ta jest systematycznie wymieniana na nową.

Przez obszar gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, mające charakter tranzytowy, relacji:

- Elektrociepłownia (EC) Czechnica – GPZ Oleśnica; linia S143 wraz z linią odgałęźną S143a w kierunku GPZ Miłoszyce,
- GPZ Miłoszyce – GPZ Jelcz; linia S-132,
- GPZ Oława – GPZ w rejonie Jelczańskich Zakładów Samochodowych, Jelcz; linia S-106,
- Linia dwutorowa: jeden tor S-122 relacji: Elektrociepłownia „Czechnica” – GPZ Psie Pole, drugi tor S-112 relacji: Elektrociepłownia „Czechnica” – GPZ Swojec.

Na obszarze gminy, w zakresie elektroenergetycznej sieci przesyłowej, wykonano odcinek napowietrznej linii elektromagnetycznej najwyższego i wysokiego napięcia 9NN, WN), dwutorowej, dwunapięciowej (400 kV + 110 kV) z torem 400 kV relacji Pasikurovice – Wrocław i z torem 110 kV relacji Pasikurovice – Bielany Wrocławskie wraz ze strefą ograniczeń w użytkowaniu o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach).

Linia energetyczna 110 kV przebiegająca od Jeszkowic przez Wojnowice w kierunku Jelcza Laskowice planowana jest do przebudowy polegającej na przeniesieniu jej poza obszar wsi Wojnowice, w inne miejsce.

Zaopatrzenie w energię ciepłą

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w energię ciepłą, gmina Czernica posiada system gospodarki cieplnej rozproszony. W poszczególnych miejscowościach znajdują się jedynie kotłownie lokalne (zaopatrujące w ciepło poszczególne budynki mieszkalne, zakłady, szkoły), głównie wykorzystujące opał stały.

Mieszkańcy gminy w przeważającej większości korzystają z indywidualnych palenisk, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub

etażowe c.o.) opalanych węglem, koksem, olejem opałowym, drewnem oraz obecnie - gazem ziemnym.

Największy udział w zapotrzebowaniu na energię ciepłą mają gospodarstwa domowe – ponad 85% (ponad 81% udział w zapotrzebowaniu mocy cieplnej). Na drugim miejscu wymienia się usługi komercyjne – ponad 10% (około 14% mocy cieplnej), a dopiero na trzecim budynki użyteczności publicznej – niewiele ponad 4% (około 5% mocy).

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Układ drogowy

System komunikacyjny opiera się na dwóch głównych ciągach komunikacyjnych:

- Droga wojewódzka nr 455 Wrocław - Jelcz-Laskowice - Oława, przebiegająca w gminie przez miejscowości: Łany, Kamieniec Wrocławski, Gajków, Jeszkowice, Czernica, Ratowice,
- Droga powiatowa 1535D Wrocław-Jelcz-Laskowice, przebiegająca w gminie przez miejscowości: Dobrzykowice, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Wojnowice.

Znaczenie ponadlokalne ma również droga powiatowa 1922D (Dobrzykowice – Kiełczów) łącząca siedziby Gminy Czernica i Długołęka.

Bardzo ważną drogą jest budowana tzw. droga wojewódzka Bielany - Łany - Długołęka (B-Ł-D). Obecnie funkcjonuje tylko odcinek Siechnice (droga krajowa nr 94) – Łany (droga wojewódzka nr 455). Docelowo droga ta ma połączyć od wschodniej strony autostradę A4 z drogą ekspresową S8.

Komunikacja kolejowa

Przez gminę Czernica przebiegają dwie linie kolejowe:

- drugorzędna linia kolejowa nr 292, łącząca stacje Jelcz Miłoszyce ze stacją Wrocław - Osobowice.
- linia kolejowa nr 277, łącząca Opole Groszowice ze stacją Wrocław Brochów. Linia przebiega przez dwa województwa: dolnośląskie i opolskie i przez powiaty wrocławski i oławski oraz przez brzeski i opolski. Linia jest wykorzystywana przez pociągi towarowe i osobowe o znaczeniu państwowym, stwarzająca określone ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym.

Żegluga i transport wodny

Rzeka Odra na odcinku od granicy z województwem opolskim do Brzegu Dolnego jest skanalizowana i żeglowna. Na obszarze gminy Czernica znajdują się następujące budowle hydrotechniczne:

- Stopień wodny w miejscowości Ratowice (na 227,4 km rzeki Odry), złożony z jazu klasy IV klapowego i śluzy żeglownej klasy III pociągowej - pojedynczej,
- Stopień wodny połączony z elektrownią wodną „Janowice”, znajduje się w obrębie Jeszkowice (na 232,4 km rzeki Odry), złożony z : jazu klasy IV sektorowego trzyprzęsłowego i dwóch śluz klasy III pociągowej – pojedynczej.

Niektóre budowle hydrotechniczne pochodzą z ubiegłego wieku i wymagają przebudowy lub generalnego remontu. Oprócz przebudowy koryta rzeki Odry przewiduje się budowę drugiej śluzy długiej przy stopniu Ratowice (190,0 x 12,0 m).

W obrębie wsi Ratowice istnieje możliwość budowy przystani pasażerskiej dla statków turystycznych kursujących z Wrocławia w górę rzeki, a także budowa rzeczno-portu towarowego dla barek przewożących materiały budowlane, nawozy, węgiel itp.

Usługi komunikacyjne

Usługi komunikacyjne w gminie świadczą przewoźnicy: Sevibus Sp. z o.o. (linie 845 i 855 zapewniają międzygminną komunikację publiczną na terenie gminy Czernica oraz połączenie z Wrocławiem) oraz Beskid i Polbus.

Dobre połączenia komunikacyjne z miastem Wrocławiem mają mieszkańcy miejscowości: Dobrzykowice, Nadolice Małe, Nadolice Wielkie, Chrzastawa Wielka, Chrzastawa Mała, Kamieniec Wrocławski, Gajków, Jeszkowice, Czernica, Ratowice, Wojnowice. Natomiast z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się mieszkańcy miejscowości Łany i Krzyków.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Analizując strukturę wiekową ludności gminy Czernica obserwuje się wyraźne odmładzanie populacji wyrażone znaczącym zmniejszeniem się udziału grupy ludności w wieku podeszłym. Równocześnie zmniejszył się jednak nieco udział dzieci i młodzieży, choć nadal występuje stosunkowo duży odsetek ludzi młodych do 18 roku życia (ponad 23%).

Ludność w wieku produkcyjnym (19-60/65 lat) stanowi 66,96%, a w wieku emerytalnym (po 65 roku życia) – 9,59%.

Tabela 1. Ludność gminy według grup wiekowych

biologiczna struktura wieku	2010 r.		2012 r.	
	liczba osób	% populacji	liczba osób	% populacji
0-5 lat	844	8,01	937	8,19
6-15 lat	1.209	11,47	1.344	11,75
16-18 lat	407	3,87	412	3,60
19-65 lat	7.111	67,52	7.687	67,20
powyżej 65 lat	961	9,13	1.059	9,26
ogółem	10.532	100,00	11.439	100,00

Dane Urzędu Gminy Czernica.

Tabela 2. Funkcjonalna struktura wieku ludności gminy według płci w 2010 roku

	kobiety		mężczyźni		ogółem	
	liczba osób	% populacji	liczba osób	% populacji	liczba osób	% populacji
wiek przedprodukcyjny	1.184	11,24	1.276	12,11	2.460	23,35
wiek produkcyjny	3.548	33,69	3.563	33,83	7.111	67,52
wiek poprodukcyjny	594	5,64	367	3,48	961	9,13
ogółem	5.326	50,57	5.206	49,42	10.532	100,00

Dane Urzędu Gminy Czernica.

Tabela 3. Funkcjonalna struktura wieku ludności gminy według płci w 2012 roku

	kobiety		mężczyźni		ogółem	
	liczba osób	% populacji	liczba osób	% populacji	liczba osób	% populacji
wiek przedprodukcyjny	1.311	11,46	1.382	12,08	2.693	23,54
wiek produkcyjny	3.839	33,56	3.848	33,64	7.687	67,20
wiek poprodukcyjny	644	5,63	415	3,63	1.059	9,26
ogółem	5.794	50,65	5.645	49,35	11.439	100,00

Dane Urzędu Gminy Czernica.

W 2012 roku gmina Czernica liczyła 11.439 mieszkańców. Kobiety stanowiły 50,65% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 136 osób na km².

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Odnoszące się do gminy dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	155	159	149
liczba zgonów	83	70	88
przyrost naturalny	72	89	61

Dane Urzędu Gminy Czernica.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	460	485	418
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-10	-6	-13
saldo migracji ogółem	450	479	405

Dane Urzędu Gminy Czernica.

Wpływ na wzrost liczby dzieci i młodzieży w gminie miał korzystny przyrost naturalny, który – choć ulegał wahaniom (72 w 2010 r. przez 89 w 2011 r. do 61 w 2012 r.) – to i tak liczba urodzeń żywych znacznie przewyższała liczbę zgonów. Zwiększająca się liczba mieszkańców gminy była głównie efektem korzystnego salda migracji, która odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne, wcześniej odnotowane, kwestie. Pierwsza z nich – korzystna – dotyczy stale zwiększającej się w gminie liczby dzieci i młodzieży. Druga natomiast – niekorzystna – odnosi się do systematycznego wzrostu liczby osób w wieku produkcyjnym. W przyszłości grupa osób starszych będzie zasilana przez liczne obecnie grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały w większym zakresie niż dotychczas dostosowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Gmina posiada charakter rolniczy, użytki rolne stanowią 64,30%, natomiast lasy i grunty leśne 20,75%, wody powierzchniowe zajmują 3,49%, tereny osadnicze i rekreacyjne 4,74%, na tereny komunikacyjne przypada 4,48%, a pozostałe obszary 2,5%. Według stanu na koniec 2012 r. w strukturze własności gruntów gminy Czernica przeważa własność prywatna – do osób fizycznych należy ponad połowa powierzchni gminy, z czego 41,30% areалу stanowią indywidualne gospodarstwa rolne. Drugim największym właścicielem gruntów jest Skarb państwa posiadający 29,86% powierzchni gminy, z czego do Lasów Państwowych należy 19,93% gruntów gminy.

Gleby występujące w gminie Czernica są w większej części średniej i niskiej jakości, wytworzone z piasków, rzadziej z glin zalęgających płytko na luźnym podłożu. Przeciętna wartość bonitacyjna gleb na obszarze gminy wynosi 1,39 (wobec przeciętnej 1,60 dla całego województwa) co świadczy o znacznym udziale gleb słabych. Gleby kwaśne i bardzo kwaśne (pH < 5,5) obejmują ponad 70% areálu użytkowanego rolniczo.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		5.377
w tym:	grunty orne (w ha)	3.897
	sady (w ha)	22
	łąki i pastwiska (w ha)	1.253
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		1.735
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		1.251

Dane Urzędu Gminy Czernica.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.182 w 2010 r. do 1.436 w 2012 r.). Dominującymi branżami były: handel i usługi w zakresie napraw, budownictwo, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz przetwórstwo przemysłowe. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	18	18	18
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	1.164	1.266	1.418
liczba podmiotów ogółem	1.182	1.284	1.436

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15
przetwórstwo przemysłowe	140
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	14
budownictwo	213
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	308
transport i gospodarka magazynowa	91
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	38
informacja i komunikacja	66
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	50
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	25
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	187
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	44
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
edukacja	57
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	99
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22
inne sekcje	61

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Do najbardziej liczących się w gminie firm należą: Wojskowe Zakłady Łączności Nr 2 w Czernicy, Libet SA w Gajkowie, Drukarnia Print w Dobrzykowicach, Tartak Pawana Sp. z o.o. w Chrzastawie, Wentana Polska Sp. z o.o. w Ratowicach, Hydrokrusz Sp. z o.o. w Ratowicach, Zakład Syntezy Organicznej Synpeko s.j. w Dobrzykowicach.

Należy dodać, iż wzrost gospodarczy regionu Dolnego Śląska w powiązaniu z położeniem gminy generuje duży ruch inwestycyjny, zwłaszcza budownictwo mieszkaniowe. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przewidziano tereny pod rozwój działalności gospodarczej.

Utworzone zostały strefy aktywności gospodarczej w okolicach Kamieńca Wrocławskiego, Dobrzykowic, Łan, Ratowic i Nadolic Wielkich. Koncentracja stref aktywności gospodarczej następuje na terenie całej gminy, co powinno doprowadzić do zrównoważonego rozwoju poszczególnych miejscowości.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu, w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w gminie Czernica ulegała zmianom od 269 na koniec 2010 roku poprzez 262 osoby na koniec roku następnego do 326 osób na koniec roku 2012.

Wśród pozostających bez pracy w latach 2010-2011 większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 144, 138, natomiast na koniec roku 2012 wśród osób bezrobotnych kobiet było mniej – 162, co stanowiło niecałe 50%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	269	262	326
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,5%	3,3%	4,0%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	144	138	162
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	53,5%	52,7%	49,7%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu i Głównego Urzędu Statystycznego.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie wrocławskim, województwie dolnośląskim i w kraju.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie wrocławskim	5,0%	4,5%	5,6%
stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	13,1%	12,4%	13,5%
stopa bezrobocia w kraju	12,4%	12,5%	13,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 powiat wrocławski charakteryzował się niższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z latami poprzednimi.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych ogółem			liczba bezrobotnych ogółem
wiek	18-24 lata	40	staż pracy	bez stażu	28
	25-34 lata	101		do 1 roku	58
	35-44 lata	60		1-5 lat	56
	45-54 lata	65		5-10 lat	57
	55-59 lat	41		10-20 lat	48
	60-64 lata	19		20-30 lat	57
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	39	30 lat i więcej	22	wykształcenie
	1-3 miesiące	79	wyższe	57	
	3-6 miesięcy	56	policealne i śr. zawodowe	65	
	6-12 miesięcy	56	średnie ogólnokształcące	33	
	12-24 miesięcy	45	zasadnicze zawodowe	94	
	pow. 24 miesięcy	51	gimnazjalne i niższe	77	

Dane Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (101 osób) oraz 45-54 lata (65 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (79 osób) oraz od 3 do 12 miesięcy (łącznie 112 osób), osoby

ze stażem pracy do 1 roku (58 osób) i od 5 do 10 lat oraz od 20 do 30 lat (po 57 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (94 osoby) oraz gimnazjalnym i niższym (77 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 35-44 lata (60 osób), osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (51 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (56 osób) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (65 osób).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Dane szczegółowe w zakresie zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
zasoby mieszkaniowe wg form własności			
mieszkania ogółem	3.965	brak danych	brak danych
izby ogółem	19.459		
powierzchnia użytkowa (w m ²)	458.275		
mieszkania oddane do użytkowania			
mieszkania ogółem	229	232	240
izby ogółem	1.218	1.203	1.304
powierzchnia użytkowa (w m ²)	34.492	31.585	34.245

budynki nowe oddane do użytkowania			
ogółem	243	239	244
mieszkalne	227	223	234

Dane Urzędu Gminy Czernica.

Zasoby mieszkaniowe w gminie Czernica w 2010 r. obejmowały 3.965 mieszkań, 19.459 izb i 458 275 m² powierzchni użytkowej. Na 1 mieszkanie w gminie przypada 4,9 izb oraz ok. 115 m² powierzchni użytkowej.

Na te generalnie korzystne standardy powierzchniowe mieszkań niewątpliwy wpływ miało ożywione budownictwo mieszkaniowe. Potwierdza to też dość wysoki udział budynków mieszkalnych o dobrym stanie technicznym. W poszczególnych wsiach gminy omawiane standardy są jednak silnie zróżnicowane.

Liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach mieszkaniowych gminy nieznacznie wzrosła (z 30 w 2010 do 32 w 2011 r.), a w 2012 r. pozostawała na tym samym poziomie. Nieznacznie wzrosła także liczba izb (z 75 w 2010 r. do 80 w 2012 r.), powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (z 1.130,81 m² w 2010 r. do 1.383,31 m² w 2012 r.) i przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 38 m² w 2010 r. do 43,2 m² w 2012 r.). Na zbliżonym poziomie pozostawała z kolei przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (ok. 15-17 m²). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Mieszkania komunalne w zasobach gminy

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
mieszkania komunalne	30	32	32
izby w mieszkaniach komunalnych	75	80	80
powierzchnia użytkowa (w m ²)	1.130,81	1.321,55	1.383,31
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	38	41	43,2
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	15	17	16

Dane Urzędu Gminy Czernica.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	5	6	7
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	46	58	63
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	3.857,64	6.671,61	6.799,30

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

W latach 2010-2012 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, nieznacznie rosła (z 5 w 2010 r. do 7 w 2012 r.). Rosła również liczba przyznanych dodatków (z 46 w 2010 r. do 63 w 2012 r.) i tym samym wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 3.857,64 zł w 2010 r. do 6.799,30 zł w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Czernica jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego

(odzież, posiłek). W latach 2010-2012 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka i ulegała nieznacznym wahaniom (liczba rodzin: z 2 w 2010 r. poprzez 4 w 2011 r. do 1 w 2012 r., liczba osób w rodzinach z 2 w 2010 r. poprzez 4 w 2011 r. do 1 w 2012 r.).

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w gminie, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2011/2012 w gminie Czernica funkcjonowało 9 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 3 szkoły podstawowe, 2 gimnazja, 1 zespół szkół (w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum) i 1 zespół szkolno-przedszkolny (w skład którego wchodzi szkoła podstawowa i przedszkole). Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czernicy Przedszkole Publiczne w Czernicy, ul. Wrocławska 52, 55-003 Czernica	155	11
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czernicy Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Czernicy, ul. św. Brata Alberta Chmielowskiego 9, 55-003 Czernica	1.102	134
Szkoła Podstawowa w Dobrzykowicach, ul. Szkolna 1, 55-002 Kamieniec Wrocławski		
Szkoła Podstawowa im. B. Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim, ul. Kolejowa 8, 55-002 Kamieniec Wrocławski		
Szkoła Podstawowa w Ratowicach, ul Wrocławska 36, 55-003 Czernica		
Zespół Szkół w Chrzastawie Wielkiej Szkoła Podstawowa im. Piastów Śląskich, ul Wrocławska 19, 55-003 Czernica		

Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Czernicy, ul. św. Brata Alberta Chmielowskiego 9, 55-003 Czernica	366	55
Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Kamieńcu Wrocławskim, ul. Kolejowa 8, 55-002 Kamieniec Wrocławski		
Zespół Szkół w Chrząstawie Wielkiej Publiczne Gimnazjum Nr 3, ul. Wrocławska 19, 55-003 Czernica		

Dane Urzędu Gminy Czernica.

W czterech szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne:

- Szkoła Podstawowa w Ratowicach (dla dzieci 3-4-letnich i 5-6-letnich),
- Szkoła Podstawowa w Dobrzykowicach (dla dzieci 5-6-letnich),
- Szkoła Podstawowa im. B. Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim (dla dzieci 5-6-letnich),
- Szkoła Podstawowa im. Piastów Śląskich w Chrząstawie Wielkiej (dla dzieci 5-6-letnich).

Oprócz ww. placówek oświatowo-wychowawczych na terenie gminy funkcjonują również niepubliczne placówki oświatowe, wpisane do ewidencji szkół i placówek niepublicznych prowadzonej przez Wójta gminy Czernica, tj. niepubliczne przedszkola oraz punkty wychowania przedszkolnego, którym gmina Czernica przyznaje dotację na podstawie art. 90 ust. 2d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Tabela 16. Niepubliczne przedszkola i punkty przedszkolne w gminie w roku szkolnym 2011/2012

nazwa placówki	adres placówki
„HAPPY KIDS” Przedszkole Niepubliczne Nr 1 w Kamieńcu Wrocławskim	ul. Cichy Kącik 16, 55-002 Kamieniec Wrocławski
Niepubliczne Przedszkole „BAJKOCHATKA”	ul. Jasia i Małgosi 2, 55-002 Kamieniec Wrocławski
Punkt Przedszkolny „Kredka 1”	ul. Wrocławska 29, 55-002 Kamieniec Wrocławski
Punkt Przedszkolny „Kredka 2”	ul. Wrocławska 29, 55-002 Kamieniec Wrocławski
„MINI WORLD 1” Niepubliczny Punkt Przedszkolny	ul. Kolejowa 19, 55-002 Dobrzykowice
„MINI WORLD 2” Niepubliczny Punkt Przedszkolny	ul. Kolejowa 19, 55-002 Dobrzykowice

Dane Urzędu Gminy Czernica.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Główną instytucją kultury w gminie jest Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy, która zatrudnia 12 pracowników i w ramach swojej działalności służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Na sieć GBP w Czernicy składa się 5 filii bibliotecznych w: Chrząstawie Wielkiej, Jeszkowicach, Kamieńcu Wrocławskim, Nadolicach Wielkich oraz Ratowicach. Trzy z nich – Kamieniec Wrocławski, Chrząstawa Wielka i Ratowice – połączone są z bibliotekami szkolnymi.

Placówki dysponują dużym wyborem książek z literatury pięknej, popularnonaukowej z różnych dziedzin wiedzy oraz lektur szkolnych i nowości wydawniczych. W księgozbiore znajdują się również „książki mówione” oraz lektury szkolne w formie płyt CD, a w czytelnicy oferowany jest duży wybór prasy. Z tego bogatego księgozbioru mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy. Biblioteka w Czernicy posiada dostęp do Internetu oraz elektronicznej bazy danych księgozbioru. Z oferty biblioteki w 2012 roku skorzystało 2.800 mieszkańców gminy. W bibliotekach organizowanych jest również wiele różnorodnych imprez i akcji, np. wystawy starej książki, konkursy czytelnicze, konkursy recytatorskie, konkursy błyskawiczne dla dzieci, lekcje biblioteczne oraz pasowania na czytelników, zapoznawcze wycieczki przedszkolaków, kiermasze książek, spotkania, warsztaty, swoją działalność prowadzi także Dyskusyjny Klub Książki.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku

nazwa i adres placówki	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy, ul. Wojska Polskiego 8, 55-003 Czernica	280	12
Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy Filia nr 1 w Kamieńcu Wrocławskim, ul. Kolejowa 8, 55-002 Kamieniec Wrocławski		
Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy Filia nr 2 w Chrząstawie Wielkiej, ul. Wrocławska 19, 55-003 Czernica		
Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy Filia nr 3 w Nadolicach Wielkich,		

ul. Wrocławska 56a, 55-003 Czernica		
Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy Filia nr 4 w Ratowicach, ul. Wrocławska 52a, 55-003 Czernica		
Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicy Filia nr 5 w Jeszkowicach, ul. Jelczańska 5, 55-003 Czernica		

Dane Urzędu Gminy Czernica.

W gminie organizowane są również różnorodne imprezy kulturalno-rekreacyjne. Wśród nich należy wymienić m.in.: Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”, U-Łańska Wiosna, Świeczka w Czernicy, Jarmark Wielkanocny, Sprzątanie Świata – Nadolice Wielkie, Majówka, Piknik Rodzinny, Rodzinny Dzień Dziecka i Dzień Szkoły, Inspiracje Truskawkowe, Lato z „Pierwszą Miłością”, Festyn „Sami Swoi”, Pożegnanie Lata oraz Dożynki, Pożegnanie Lata z GOPS-em, Dożynki Parafialne wraz z Piknikiem Rodzinnym, Dzień Seniora, Święto Ziemniaka, Wieczorek Patriotyczny z okazji Święta Niepodległości, Parada św. Marcina, Jarmark Adwentowy, Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie Czernica sprzyja dobra infrastruktura sportowa. Składają się na nią obiekty sportowo-rekreacyjne, m.in. nowoczesny kompleks sportowy z zapleczem sanitarno-szatniowym przy SP i Gimnazjum w Kamieńcu Wrocławskim wybudowany w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”, boisko z trybunami do piłki nożnej i do siatkówki plażowej oraz plac zabaw dla dzieci w Nadolicach Wielkich, boisko w Wojnowicach, boisko sportowe do koszykówki i siatkówki w Chrzęstawie Małej, a także boiska sportowe i sale gimnastyczne przy placówkach oświatowych.

Na terenie gminy Czernica działają 3 stowarzyszenia kultury fizycznej – Klub Sportowy PKS Łany w Kamieńcu Wrocławskim, Ludowy Zespół Sportowy PIAST Nadolice w Nadolicach Wielkich oraz Ludowy Zespół Sportowy SKRA Wojnowice w Wojnowicach. Kluby te uczestniczą w rozgrywkach oraz organizują zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży.

W gminie Czernica organizowane są różne imprezy sportowo-rekreacyjne, wśród których wymienić można m.in.: Bieg Wokół Rancza, Orlik Cup, Samorządowe Dni Sportu, Wyścig Kolarski o Puchar Wójta Gminy Czernica i etap Małego Wyścigu Pokoju, Uliczny Bieg o Puchar Wójta Gminy Czernica, Rajd Rowerowy, Letni Turniej Piłkarski, RTC DIRT JAM (skoki rowerowe) oraz Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Czernica.

12. TURYSTYKA

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina położona jest w zasięgu Pradoliny Wrocławskiej (Doliny Odry) oraz Równiny Psiego Pola i Jelczańskiej, stanowiących część Równiny Wrocławskiej (Równiny Oleśnickiej). Teren obszaru jest dość płaski, a wysokości nad poziomem morza wahają się w granicach 120-130 m n.p.m. Rzeka Widawa przepływa szeroką i płaską doliną, w obrębie której sieć mniejszych dopływów i rowów przybiera formę pierzastą.

Lasy gminy zgrupowane są w dwóch największych kompleksach – na wschód i na południe od Chrząstawy Wielkiej oraz w rejonie Wojnowic. Dwa inne większe zespoły znajdują się ponadto w dolinie rzeki Odry, w pobliżu akwenu Bajkał i wsi Gajków. Mniejsze zespoły leśne położone są w pobliżu wsi Krzyków, Nadolice Wielkie i Jeszkowice. Wszystkie lasy są chronione i posiadają charakter lasów wodochronnych (w całości lub w wydzielonych fragmentach).

Na obszarze gminy stwierdzono 10 gatunków roślin chronionych na 94 stanowiskach, w tym pod ochroną częściową 6 gatunków, natomiast pod ochroną całkowitą 4 gatunki. Występują tu m.in. bluszcz pospolity, grązel żółty, kalina koralowa, kocanka piaskowa, konwalia majowa, kopytnik pospolity, kruszyna pospolita, porzeczka czarna, śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilcze łyczo. W Jeszkowicach znajduje się zarejestrowany pomnik przyrody – jałowiec pospolity odmiany irlandzkiej.

Wzdłuż dolin rzek Odry i Widawy oraz w obrębie kompleksów leśnych występują niektóre ptaki drapieżne, zwłaszcza myszołowy i jastrzębie. Gnieździ się tu również rzadka na Śląsku kania czarna. Dolina rzeki Widawy stanowi teren żerowania jedynej w tym rejonie łągowym pary orla bielika, występują stanowiska numerowane ptaków chronionych: bocian biały, łabędź niemy, żuraw, krwawodziób, brzegówka, remiz.

Na terenie gminy występują również ssaki chronione: bóbr, gacek brunatny, kuna domowa, gronostaj, łasica łąska, ryś. Na jedenastu stanowiskach stwierdzono występowanie

23 gatunków ryb. Najatrakcyjniejszym gatunkiem jest żyjąca w Widawie koza złotawa, zającą się na liście zwierząt zagrożonych wyginięciem.

Zalesione tereny gminy, a także zbiornik wodny w okolicach Ratowic – Czernicy oraz Bajkał w Kamieńcu Wrocławskim mają duże walory rekreacyjne i od dawna służą wypoczynkowi weekendowemu mieszkańców Wrocławia.

Atrakcyjne krajobrazy i czystość ekologiczna środowiska powodują, że teren gminy doskonale nadaje się do turystyki rowerowej, konnej i pieszej. Zwarte kompleksy leśne wchodzące w skład Borów Dolnośląskich tworzą swoisty mikroklimat (Chrząstawa Wielka, Chrząstawa Mała, Nadolice Wielkie).

Baza turystyczno-rekreacyjna w gminie jest średnio rozwinięta, choć istnieją dogodne warunki do rozwoju tej formy usług, m.in.: ośrodek wędkarski „Bajkał”, stawy rybne okresowo wykorzystywane jako łowiska komercyjne w Chrząstawie Wielkiej, szlak turystyczny – żółty – wokół Wrocławia, ciąg pieszy turystyczny wzdłuż rzeki Widawy, a także „parking leśny” w Chrząstawie Wielkiej.

Na terenie gminy warto zwiedzić też obiekty kultury – m.in. zabytkowy osiemnastowieczny kościół w Dobrzykowicach, neogotycki kościół z 1859 r. w Chrząstawie Wielkiej, kościół – sanktuarium pod wezwaniem św. Wawrzyńca w Wojnowicach (w ołtarzu głównym spoczywają relikwie świętego), barokowy kościół i pomnik poległych w czasie I Wojny Światowej żołnierzy w Gajkowie oraz zabytkowy młyn w Ratowicach.

Kolejne atrakcje gminy mające przyciągnąć turystów to:

- Tipi Town – Wioska Indiańska w Kamieńcu Wrocławskim, czynna w okresie wiosenno-letnim, gdzie organizowane są programy edukacyjno-rekreacyjne, urodziny dziecięce, imprezy firmowe, spotkania, wycieczki szkolne, przedszkolne, harcerskie, szkolenia, teambuilding;
- Muzeum – Skansen rolny w Nadolicach Wielkich – znajduje się tu ponad 5 tysięcy ciekawych przedmiotów i sprzętów użytku domowego (m.in. misy, dzbany, maselniczki, elementy starych strojów kobiecych i męskich, stare pocztówki, dokumenty). Zwiedzić można rekonstrukcje warsztatów ginących już dziś zawodów rymarza, kowala czy szewca wiejskiego. W gospodarstwie liczącym 14 hektarów można zobaczyć również rzeźby ludowe w drewnie. Miejsce to zadowoli gusta wszystkich odwiedzających, głodnych wiedzy na temat wsi dawnej i tej o nowszej historii;
- 40-metrowa wieża widokowa powstała na granicy gmin Czernica i Siechnica, a dokładnie na brzegu Odry po stronie Kotowic. Jest to drugi taki obiekt w okolicach

Wrocławia. Do wieży można dostać się od strony Czernicy przez jaz w Ratowicach lub most kolejowy w Czernicy. Obiekt cieszy się powodzeniem wśród miłośników wycieczek rowerowych jako punkt docelowy;

- Park Pokoju we wsi Nadolice Wielkie – jedyny w Polsce i jeden z czterech w Europie;
- najśłynniejsze domostwa w Dobrzykowicach – zagrody Pawlaka i Kargula – to w nich kręcono sceny do kultowych komedii Sylwestra Chęcińskiego: „Sami swoi” i „Nie ma mocnych”.

W gminie znajdują się 3 obiekty zakwaterowania zbiorowego, które dysponują 76 miejscami noclegowymi. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela

Tabela 18. Baza noclegowa w gminie w 2012 roku

nazwa	adres
Hotel „Irena”	ul. Wojska Polskiego 7, 55-003 Czernica
Agroturystyka „Jasiowa Gościna”	ul. Odrzańska 9, 55-003 Czernica
Agroturystyka Frączyk Leszek	Chrzastawa Mała, ul. Leśna 51, 55-003 Czernica

Dane Urzędu Gminy Czernica.

W gminie znajduje się również 6 obiektów gastronomicznych. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Obiekty gastronomiczne w gminie w 2012 roku

nazwa obiektu	adres obiektu
Restauracja „Antresola”	ul. Wrocławska 118, 55-002 Kamieniec Wrocławski
Restauracja „Za Szafą”	ul. Wrocławska 8-10, 55-002 Dobrzykowice
Gospoda pod Czarnym Kurem	Chrzastawa Mała, ul. Wrocławska 97, 55-003 Czernica
Kawiarnia „Irena”	ul. Wojska Polskiego 7, 55-003 Czernica
Catering Service	ul. Kolejowa 2a, 55-003 Czernica
Pepperoni Catering	ul. Wrocławska 26, 55-002 Kamieniec Wrocławski

Dane Urzędu Gminy Czernica.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Czernica została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

W sumie do analizy przedłożono 5 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Papieża Jana Pawła II w Czernicy,
- Szkoła Podstawowa w Ratowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Krzywoustego w Kamieńcu Wrocławskim,
- Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Czernicy,
- Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Kamieńcu Wrocławskim.

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie 5 placówek zatrudnia pedagoga i psychologa, 4 logopedę (brak w Gim. w Kamieńcu Wrocławskim), 4 zapewniają opiekę pielęgniarki (brak w SP w Kamieńcu Wrocławskim). Żadna szkoła nie zatrudnia doradcy zawodowego.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów, a 2 z nich (SP w Ratowicach i SP Kamieńcu Wrocławskim) zgłosiły potrzebę zwiększenia o 36 liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy.

Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu i umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej. W żadnej szkole nie funkcjonują klasy integracyjne. Przedstawiciele ani jednej z placówek nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia (tylko uczniowie Gimnazjum w Czernicy wspomnieli o utrudnieniach z dotarciem na zajęcia, na co wpływ ma brak chodników oraz ścieżki rowerowej z Ratowic).

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe,

ekologiczno-przyrodnicze, teatralne, muzyczne, taneczne, plastyczne, fotograficzne, szachowe, LOP) oraz zajęć sportowych. Jednocześnie wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze (5 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (4), logopedyczne (4), socjoterapeutyczne (3), psychoterapeutyczne (3), zajęcia rewalidacyjne (1), sensoryczne (1), zajęcia ortografii (1), zajęcia z pedagogiem i psychologiem szkolnym (1), gimnastyka korekcyjna (1), nauczanie dzieci i uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalistycznym (1) oraz zajęcia związane z wyborem zawodu (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie i ubóstwo rodzin. Zwracali również uwagę na dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, braku czasu i zaniedbywania dzieci, problemów emocjonalno-wychowawczych, zaburzeń relacji społecznych, a także nadużywania alkoholu oraz agresji i przemocy domowej. Ankietowani wspomnieli również o wciąż niewielkim dostępie do poradnictwa i pomocy psychologicznej (blisko i bezpłatnie) oraz braku pomocy w nauce dzieciom w domu (poza korepetycjami).

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 20. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków
sięganie po alkohol	4	13
sięganie po narkotyki	–	–
palenie papierosów	4	7
ucieczki z domu	1	1
kradzieże	2	2
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie	2	2

pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów		
autoagresja	1	2
przestępczość ujawniona	1	1
niszczenie mienia szkolnego	1	1
udział w grupach negatywnych	–	–
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	11
przemoc w rodzinie	4	10
zaniedbanie przez dom	4	16
wykorzystywanie seksualne	–	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: zaniedbanie przez dom, przemoc domową i nadużywanie alkoholu, głównie w rodzinach, a także problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz sięganie przez uczniów po papierosy.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Podkreślali oni potrzebę poznania statusu materialnego rodzin, problemów wychowawczych, szczególnie w sferze emocjonalno-wychowawczej, zbadania relacji rodzic – dziecko oraz rozpoznania, w jakim zakresie rodzice potrzebują pomocy. Zwracali też uwagę na konieczność zdiagnozowania agresji i przemocy, używania środków psychoaktywnych oraz wpływu na dziecko picia alkoholu przez rodziców. Badani uznali również za wskazane przyglądanie się sposobom zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani z dwóch placówek wskazywali głównie na potrzebę zintensyfikowania działalności w obszarze uzależnień, zdrowia i bezpieczeństwa. Zwracali też uwagę na konieczność prowadzenia działań w zakresie relacji rodzinnych i społecznych. Jednocześnie ankietowani z trzech placówek stwierdzili, że w szkołach podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne stosownie do bieżących potrzeb. Wśród nich realizowane są – w formie dyskusji, pogadarek czy zajęć kontaktowych – programy

profilaktyczne dotyczące różnych tematów. W opinii niektórych ankietowanych można by ewentualnie włączyć się w ogólnopolskie akcje o charakterze profilaktycznym.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania i konsultacje indywidualne oraz spotkania w ramach Rady Rodziców. Organizowane są imprezy rozrywkowe, religijne i patriotyczne, a także wycieczki i uroczystości szkolne z udziałem rodziców. Ci ostatni zachęceni są również do aktywnego uczestnictwa w życiu szkoły.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

W przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele wszystkich, poza jedną (Gim. w Czernicy), badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych, Centrum Informacji Zawodowej i Planowania Kariery, Kuratorium, OHP, Dom Dziecka, Specjalistyczną Poradnię Terapeutyczną, Policję, Straż Pożarną, zakłady opieki zdrowotnej, sołtysów, Towarzystwo Przyjaciół Ratowic, Partnerstwo Lokalne „Aktywni Razem” oraz inne stowarzyszenia.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten dotyczył głównie organizowania zajęć pozalekcyjnych (np. nauka tańca, gra na instrumentach, zajęcia plastyczne, dyskoteki itp.), umożliwienia korzystania z Internetu w domu, pomocy w nauce w świetlicy środowiskowej, jak również wsparcia finansowego w zakresie wyjazdów edukacyjnych, zielonych szkół oraz wypoczynku zimowego i letniego.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali konieczność organizowania pomocy dla ofiar przemocy oraz prowadzenie zajęć warsztatowych o charakterze socjoterapeutycznym, wskazujących różne sposoby radzenia sobie z emocjami czy autoagresją.

Ankietowani podkreślali także potrzebę zwiększenia zakresu pomocy materialnej i psychologicznej, poszerzenia dostępu do przedszkoli publicznych, a także stworzenia warunków do prowadzenia edukacji szkolnej w systemie jednozmianowym.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość prowadzenia zintensyfikowanych działań profilaktycznych ukierunkowanych na konkretne obszary problemowe, organizowanie grup wsparcia i zajęć ze specjalistami. Zwracali także uwagę na potrzebę obejmowania uczniów opieką psychologiczno-pedagogiczną w celu wyrównywania szans edukacyjnych, ukierunkowywania zainteresowań, pomocy w wyborze dalszego kierunku kształcenia, jak również dożywiania oraz działań interwencyjnych w rodzinie dziecka (GOPS, sąd rodzinny, policja). Według ankietowanych szkoła powinna pośredniczyć w niesieniu pomocy poprzez rozpoznawanie i sygnalizowanie problemów oraz wskazywanie instytucji mogących udzielić właściwej pomocy. Podkreślali także wagę i korzyści płynące ze współpracy szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci i młodzież w gminie podczas planowania i organizowania lokalnych akcji profilaktycznych.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Czernica funkcjonują 2 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz działają 3 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarza Rodzinnego	ul. Wojska Polskiego 9, 55-003 Czernica
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Kamieniec Wrocławski	Cichy Kącik 8, 55-002 Kamieniec Wrocławski

Apteka „Panax”	ul. Wojska Polskiego 8/9, 55-003 Czernica
Apteka „Malinowa”	ul. Malinowa 2, 55-002 Kamieniec Wrocławski
Apteka „Kamieniecka”	ul. Wrocławska 140, 55-002 Kamieniec Wrocławski

Dane Urzędu Gminy Czernica.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W związku z brakiem informacji w tym zakresie z niektórych placówek służby zdrowia i praktyk lekarskich w gminie, w analizie sytuacji uwzględniono dane za 2012 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kamieńcu Wrocławskim, przy założeniu, że reprezentują one średnią gminną.

W 2012 roku pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kamieńcu Wrocławskim było 1.402 dzieci i młodzieży oraz 3.778 osób dorosłych z gminy. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono: zniekształcenia kręgosłupa (149 osób), alergię – dychawicę oskrzelową (82 osoby) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (80 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (606 osób), cukrzycą (138 osób), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (125 osób), chorobami tarczycy (112 osób) oraz przewlekłymi chorobami układu trawiennego (101 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. W 2012 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kamieńcu Wrocławskim po raz pierwszy i po raz następny zostało objętych odpowiednio 78 i 549 dzieci do lat 3.

Wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych miały z kolei miejsce po raz pierwszy w przypadku 78 dzieci do 1 roku życia, a następny raz 72 dzieci (do lat 3). Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 458 dzieci i młodzieży, w tym 212 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komisariatu Policji Wrocław-Osiedle, w 2012 roku w gminie Czernica popełniono ogółem 94 przestępstwa kryminalne. Wśród nich odnotowano kradzieże (44 czyny), kradzieże z włamaniem (40 czynów), uszkodzenia mienia (9 czynów) i przestępstwa przeciwko zdrowiu (1 czyn). Najczęściej dokonywano kradzieży z włamaniem do mieszkań, piwnic i strychów (24 czyny), kradzieży z włamaniem do innych obiektów (11 czynów) oraz innych kradzieży (29 czynów). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Wybrane przestępstwa kryminalne popełnione w gminie w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw 2011 r.	liczba przestępstw 2012 r.	procentowy wzrost przestępstw
Przestępstwa przeciwko zdrowiu			
bójki i pobicia	3	1	33%
uszkodzenia ciała	1	0	0%
Przestępstwa przeciwko mieniu			
rozboje	2	0	0%
Ogólnie kradzieże z włamaniem	26	40	154%
do samochodów	7	4	57%
do obiektów handlowych	1	1	100%
do mieszkań, piwnic strychów	6	24	400%
do innych obiektów	12	11	92%
Ogólnie kradzieże	42	44	105%
samochodów	1	5	500%
z pojazdów	3	3	100%
rowerów	2	7	350%
inne kradzieże	36	29	81%
Uszkodzenia mienia	4	9	225%

Dane Komisariatu Policji Wrocław-Osiedle.

W 2012 r. największy procentowy wzrost czynów przestępczych na terenie gminy Czernica w stosunku do roku 2011 nastąpił w przypadku kradzieży samochodów (500%, z 1 do 4 czynów), kradzieży z włamaniem do mieszkań, piwnic i strychów (400%, z 6 do 24), kradzieży rowerów (350%, z 2 do 7) oraz uszkodzenia mienia (225%, z 4 do 9).

Według informacji Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Oławie na koniec 2012 roku na terenie gminy Czernica prowadzonych było:

- 37 dozorów wobec osób dorosłych skazanych prawomocnym wyrokiem Sądu. Spośród 37 dozorów tylko 5 wiązało się z bezpośrednią przemocą wobec osób

najbliższych (członków rodziny), w sprawach tych występował także problem nadużywania alkoholu;

- 4 postępowania wykonawcze wobec osób zobowiązanych do poddania się leczeniu odwykowemu (sprawy bez nadzoru kuratora);
- 10 nadzorów wobec nieletnich – sprawy dotyczyły kradzieży i niewłaściwego realizowania obowiązku szkolnego;
- 9 nadzorów nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej przez rodziców. Zaniedbania dotyczyły niewłaściwej opieki nad małoletnimi dziećmi, nadużywania alkoholu. W tych 9 sprawach występowało 37 osób (21 dzieci i 16 osób dorosłych).

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Czernica wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicy. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, o ochronie zdrowia psychicznego, o dodatkach mieszkaniowych, o systemie oświaty, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Z końcem 2012 roku kadrę GOPS-u stanowiło 17 osób, w tym: kierownik, 5 pracowników socjalnych, 4 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze oraz 7 pozostałych pracowników. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	5	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	4	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	7	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje potrzeba zwiększenia liczby pracowników socjalnych do 6. Ma to związek z koniecznością realizacji zapisu ustawy o pomocy społecznej nakładającego na ośrodek obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wskaźnik ten nie był spełniony i wynosił 2.289 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego.

Tabela 24. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	2	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	–	3	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	3
		w trakcie realizacji	–	–
specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	1	
	w trakcie realizacji	–	–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		2		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		1		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		4		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

Na koniec 2012 roku kierownik i 2 pracowników socjalnych posiadało wykształcenie wyższe kierunkowe, a 3 pozostałych pracowników socjalnych średnie kierunkowe. Dodatkowo kierownik miał specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, a 2 osoby z kadry były zainteresowane podjęciem takiej specjalizacji. 3 pracowników posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego, 1 pracownik posiadał specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Ponadto 4 osoby z kadry GOPS-u były zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 504 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 583 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectwami, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2010-2012.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	2.839.237 zł	2.959.356 zł	2.531.253 zł
^{w tym} na świadczenia pomocy społecznej	698.481 zł	758.673 zł	739.740 zł
^{w tym} na świadczenia rodzinne	1.980.583 zł	1.886.262 zł	1.815.534 zł
na zadania własne gminy	574.726 zł	662.826 zł	685.405 zł
na zadania zlecone gminie	2.264.511 zł	1.896.530 zł	1.845.848 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy ulegała wahaniom (z 2.839.237 zł w 2010 r. poprzez 2.959.356 zł w 2011 r. do 2.531.253 zł w 2012 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty

wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, wśród których przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych, przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych.

W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków okresowych, posiłku (przede wszystkim na dożywianie dzieci), zasiłków stałych, usług opiekuńczych oraz zasiłków celowych i w naturze.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	499	463	408
liczba rodzin	273	251	224
liczba osób w rodzinach	783	700	625
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	7,4%	6,3%	5,5%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 spadała z roku na rok (z 783 osób w rodzinach w 2010 r. do 625 w 2012 r.). Zmniejszał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 7,4% w 2010 r. do 5,5% w 2012 r.). Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	398
17-21 lat	86
22-30 lat	12
31-40 lat	30
41-50 lat	41
51-60 lat	26
61-70 lat	16
71 lat i więcej	16

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

Tabela 28. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 roku życia (według decyzji administracyjnych)
pracuje	34
pracuje dorywczo	7
nie pracuje	39
studiuje	–
uczy się	1
na rencie	18
na emeryturze	16
na zasiłku dla bezrobotnych	2
bezrobotny bez prawa do zasiłku	70

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (398 osób) oraz osoby w wieku 17-21 lat (86 osób) i 41-50 lat (41 osób). Ci z najmłodszych, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach, świadczonego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy w 2012 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (70 osób), niepracujące (39 osób) i pracujące (34 osoby).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2012 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	129	124	124	364	309	313
sieroctwo	0	1	0	0	4	0
bezdomność	2	4	1	2	4	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	60	59	49	307	280	240

bezrobocie	86	90	103	267	242	298
niepełnosprawność	81	89	89	194	202	207
długotrwała lub ciężka choroba	117	125	122	292	311	313
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	94	102	103	255	257	270
przemoc w rodzinie	2	1	1	9	4	4
alkoholizm	23	27	36	58	67	84
narkomania	1	3	2	2	4	3
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	7	6	9	14	13
zdarzenie losowe	26	7	1	72	24	4
sytuacja kryzysowa	0	1	0	0	4	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

W latach 2010-2012 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były ubóstwo i długotrwała lub ciężka choroba. Liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z powodu ubóstwa ulegała wahaniom (z 364 w 2010 r. przez 309 w 2011 r. do 313 w 2012 r.), zaś z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby rosła (z 292 w 2010 r. do 313 w 2012 r.).

Ważną przyczyną udzielania pomocy było również bezrobocie. W latach 2010-2012 liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u z tego powodu ulegała wahaniom (267 w 2010 r., 242 w 2011 r. i 298 w 2012 r.).

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. O ile liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego rosła (z 255 w 2010 r. do 270 w 2012 r.), o tyle liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa spadała (z 307 w 2010 r. do 240 w 2012 r.).

Kolejnymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były niepełnosprawność oraz alkoholizm. Liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u z tych powodów ulegała wzrostowi (niepełnosprawność: ze 194 w 2010 r. do 207 w 2012 r.; alkoholizm: z 58 w 2010 r. do 84 w 2012 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	177	275	207	170	246	202	491	648	541
rzeczowa	209	249	212	123	127	116	506	501	445
praca socjalna	x	x	x	297	118	77	667	379	188
poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	137	100	60	355	321	111
schronienie	–	–	–	–	–	–	–	–	–
usługi opiekuńcze	26	33	25	26	33	25	31	38	27
specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–
pobyt w domu pomocy społecznej	3	4	4	x	x	x	x	x	x
sprawienie pogrzebu	1	x	2	1	x	2	1	x	2
zasiłek celowy w formie biletu kredytowego	x	x	1	x	x	1	x	x	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czernicy.

W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków okresowych i stałych oraz zasiłków celowych i w naturze. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa udzielana przede wszystkim w postaci posiłku.

Ważną formą wsparcia beneficjentów była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze, sprawienie pogrzebu oraz zasiłek celowy w formie biletu kredytowego. Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były natomiast kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla odpowiednio 3, 4 i 4 osób.

Oprócz zadań pomocy społecznej GOPS realizuje również inne zadania z zakresu zabezpieczenia społecznego, które sukcesywnie przekazywane są do realizacji ośrodka.

Z chwilą pojawienia się możliwości ubiegania o środki Unii Europejskiej GOPS pozyskuje środki i realizuje projekty, których celem jest aktywizacja społeczna i zawodowa osób korzystających z pomocy społecznej ośrodka.

Pracownicy ośrodka podejmują również szereg działań środowiskowych mających na celu integrację i aktywizację określonych grup społecznych; dzieci, młodzieży, osób po 50. roku życia, rodziców dzieci niepełnosprawnych, osób uzależnionych i współuzależnionych. Działania skierowane są też na rozwój wolontariatu w gminie Czernica. Od 2010 roku rozpowszechniany jest w gminie Wolontariat Europejski (wolontariusze z Rosji, Hiszpanii) oraz wolontariat gminny.

W 2012 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w uznaniu za prowadzoną pracę środowiskową został wyróżniony Certyfikatem Jakości Centrum Aktywności Lokalnej przez Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL w Warszawie oraz certyfikatem Organizacji Przyjaznej Wolontariuszom przyznany przez Sieć Centrów Wolontariatu w Polsce na lata 2013-2014.

W 2012 r. GOPS realizował również projekty współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i innych źródeł zewnętrznych:

- V edycja projektu systemowego w ramach Priorytetu VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 „Aktywni – potrzebni”, realizowanego od 2008 roku. Celem projektu była promocja integracji społecznej. Przeprowadzono warsztaty umiejętności życiowych i społecznych, opracowania profili zawodowych i szkolenia zawodowe, w których uczestniczyły osoby bezrobotne lub niepracujące, korzystające z pomocy GOPS-u.
- Program „Młodzież w działaniu”. Akcja 2. Wolontariat Europejski – III edycja (realizowany od 2010 roku). Celem programu było rozpowszechnianie w gminie Wolontariatu Europejskiego. Podpisano umowę z organizacją hiszpańską. Dzięki funduszom z EFS-u zorganizowano mieszkania dla wolontariuszy z Hiszpanii oraz koordynowano ich pracę. Odbyły się „Spotkania z kulturą hiszpańską” połączone z poznawaniem języka hiszpańskiego. Wolontariusze z Hiszpanii prowadzili w siedzibie GOPS-u zajęcia tematyczne i animacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy.

Tabela 33. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	–	–	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	–	–	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	–	–	–
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	–	–
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	–	7	7
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	–
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	–	6	6
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	–	–	–
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy	–	11	6
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	–	64	88

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

W latach 2010-2012 do adopcji zgłoszono 1 dziecko z gminy (2012 r.); także 1 dziecko umieszczono w placówce opiekuńczo-wychowawczej (2010 r.). Jeśli chodzi o pobyt dzieci z gminy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, to w 2010 i w 2011 roku przebywało w nich po 1 dziecku. W 2011 i 2012 roku w rodzinach zastępczych przebywało po 7 dzieci z gminy, w tym samym okresie po 6 rodzin zastępczych obejmowało opieką dzieci z gminy.

W latach 2010-2012 żadne dziecko z gminy nie zostało adoptowane ani umieszczone w rodzinie zastępczej, żadne dziecko nie zostało też usamodzielnione.

W roku 2012 liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy była niższa niż w roku 2011 (6 w stosunku do 11). W 2012 roku znacznie wzrosła natomiast liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy (88 w stosunku do 64).

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Czernica wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Czernica mieszkało 887 osób niepełnosprawnych (430 mężczyzn i 457 kobiet), w tym 660 osób niepełnosprawnych prawnie i 227 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej ludności gminy wynosił 10,7%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 34. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych	udział w ogólnej liczbie ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	64	7,2%	3,0%
osoby w wieku produkcyjnym	403	45,4%	8,0%
osoby wieku poprodukcyjnym	420	47,4%	39,0%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 403 osoby niepełnosprawne w gminie były w wieku produkcyjnym. Stanowiły one 8% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (420 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 39%.

Tabela 35. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogólnej liczbie niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	22	2,6%
policealne	8	0,9%
średnie	130	15,4%
zasadnicze zawodowe	183	21,7%
podstawowe ukończone	399	47,3%
podstawowe nieukończone	99	11,7%
nieustalony	3	0,4%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (399 osób) i zasadniczym zawodowym (183 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił odpowiednio 47,3% i 21,7%.

Tabela 36. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	97	10,9%
aktywni zawodowo bezrobotni	18	2,0%
bierni zawodowo	767	86,5%
nieustalony status na rynku pracy	5	0,6%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (767 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 86,5%. Aktywnych zawodowo było 115 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (97 osób).

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe

fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 37. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Czernica w latach 2010-2012.

Tabela 38. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii	200.170 zł	191.838 zł	190.403 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–
razem	200.170 zł	191.838 zł	190.403 zł

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernicy.

W 2012 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie była niższa niż w latach 2010-2011 (190.403 zł w stosunku do odpowiednio 200.170 i 191.838 zł). W budżecie nie uwzględniono osobnych środków mających służyć działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Czernica oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKPiRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	38	37	38
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	4	3	1
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	101	51	92
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKPiRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	101	51	92
liczba negatywnych opinii GKPiRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, które GKPiRPA zaprosiła na rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	35	59	47
liczba osób, z którymi GKPiRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	35	16	13
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKPiRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	3	5
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKPiRPA	2	3	5
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKPiRPA skierowała na terapię	2	6	6

liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKPiRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0
---	---	---	---

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernicy.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie pozostawała na zbliżonym poziomie (odpowiednio: 38, 37, 38; limit punktów uchwalony przez Radę Gminy wynosił na koniec 2012 r. 50). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli spadała (4 w 2010 r., 3 w 2011 r., 1 w 2012 r.). W analizowanym okresie liczba pozytywnych opinii GKPiRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, jak i liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom (101 w 2010 r., 51 w 2011 r., 92 w 2012 r.). W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach podejmowanych działań GKPiRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W 2010 roku liczba osób nimi objętych była znacznie większa niż w latach 2011-2012 (35 w stosunku do odpowiednio 16 – zaproszono 59 osób i 13 – zaproszono 47 osób). Niewielkiemu wzrostowi ulegała natomiast liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKPiRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (od 3 w 2010 i 2011 r. do 5 w 2012 r.). W uzupełnieniu warto dodać, że w 2012 r. Komisja skierowała 9 osób na rozmowę do psychologa w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym oraz 1 osobę na badania w celu stwierdzenia stopnia uzależnienia. W 11 przypadkach Komisja zwracała się do policji o przeprowadzenie wywiadów środowiskowych dotyczących osób nadużywających alkoholu, udzieliła też odpowiedzi do Prokuratury Rejonowej w Oławie w sprawie 4 osób i do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w sprawie 1 osoby. W 2012 roku GKPiRPA przeprowadziła 1 wizję lokalną w zakresie usytuowania planowanego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w TESCO w Gajkowie.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio 2, 3 i 5 osobami dotkniętymi tym problemem, na terapię skierowała odpowiednio 2, 6 i 6 osób, nie złożyła natomiast w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu

przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 40. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

nazwa jednostki	adres jednostki
Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	ul. Wrocławska 78, 55-003 Czernica
Zespół Interdyscyplinarny na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Wrocławska 78, 55-003 Czernica
Środowiskowa Świetlica Profilaktyczna (spełniająca funkcje opiekuńcze)	ul. Św. Brata Alberta Adama Chmielowskiego 5, 55-003 Czernica
Środowiskowa Świetlica Profilaktyczna (spełniająca funkcje opiekuńcze)	ul. Przedszkolna 3, 55-002 Gajków
Środowiskowa Świetlica Profilaktyczna (spełniająca funkcje opiekuńcze)	ul. Kolejowa 6, 55-002 Kamieniec Wrocławski
Środowiskowa Świetlica Profilaktyczna (spełniająca funkcje opiekuńcze)	Ratowice, ul. Wrocławska 111, 55-003 Czernica

Dane Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czernicy.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2010-2012 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagaly się z alkoholizmem, narkomanią i przemocą domową. O ile liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z narkomanią i przemocą w rodzinie była niewielka (narkomania: liczba rodzin – 1 w 2010 r., 3 w 2011 r., 2 w 2012 r., liczba osób w rodzinach – 2 w 2010 r., 4 w 2011 r., 3 w 2012 r.; przemoc w rodzinie: liczba rodzin – 2 w 2010 r., po 1 w latach 2011-2012, liczba osób w rodzinach – 9 w 2010 r., po 4 w latach 2011-2012), o tyle liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu była wyższa i systematycznie wzrastała (liczba rodzin: z 23 w 2010 r. do 36 w 2012 r., liczba osób w rodzinach: z 58 w 2010 r. do 84 w 2012 r.).

Zgodnie z ustawą od 2011 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. W jego ramach prowadzone były działania skierowane do ofiar i sprawców przemocy. Pomocy w postaci interwencji kryzysowej udzielono 7 ofiarom przemocy (o liczbie ogółem 12 osób w rodzinach), w tym współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych – 4 osoby, 3 osobom niepełnosprawnym oraz 3 innym osobom w rodzinie. Wobec 2 osób podjęto program terapeutyczny. Do Zespołu Interdyscyplinarnego przekazano 5 Niebieskich Kart. Podjęto działania interwencyjne wobec 5 sprawców przemocy domowej. Zarówno sprawcy, jak

i ofiary przemocy miały możliwość korzystania z poradnictwa prawnego i psychologicznego w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym działającym w budynku GOPS-u.

W 2012 roku zostały również wykonane ulotki informacyjno-edukacyjne dla ofiar przemocy w rodzinie.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy.

W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Czernica badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 17 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w nieznaczej odległości od Wrocławia oraz podstrefy ekonomicznej Jelcz-Laskowice. Ta lokalizacja i dobra komunikacja z ościennymi miastami umożliwia mieszkańcom znalezienie zatrudnienia. Badani zwrócili także uwagę na duży potencjał inwestycyjny i dobre perspektywy rozwoju gminy.

Uznanie respondentów zyskała również dobra infrastruktura techniczna (wodociągi, kanalizacja, gazyfikacja) oraz rozwinięte budownictwo mieszkaniowe. Badani wspominali także o dobrze działającej sieci placówek oświatowych, które oferują wysoki poziom nauczania i rozwój zainteresowań.

Ankietowani zwrócili również uwagę na zintegrowanie środowiska wiejskiego, kompetentną kadrę w Urzędzie Gminy i innych jednostkach samorządowych oraz dobrą opiekę społeczną. Mieszkańcy gminy wspominali także o okolicznych terenach zielonych, będących atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji.

Słabe strony gminy

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był zły stan urządzeń melioracyjnych, który jest przyczyną okresowych podtopień, plagi komarów, uprzykrzającego życie fetoru i wzrostu liczby alergenów z nieskoszonych traw, porastających wały przeciwpowodziowe.

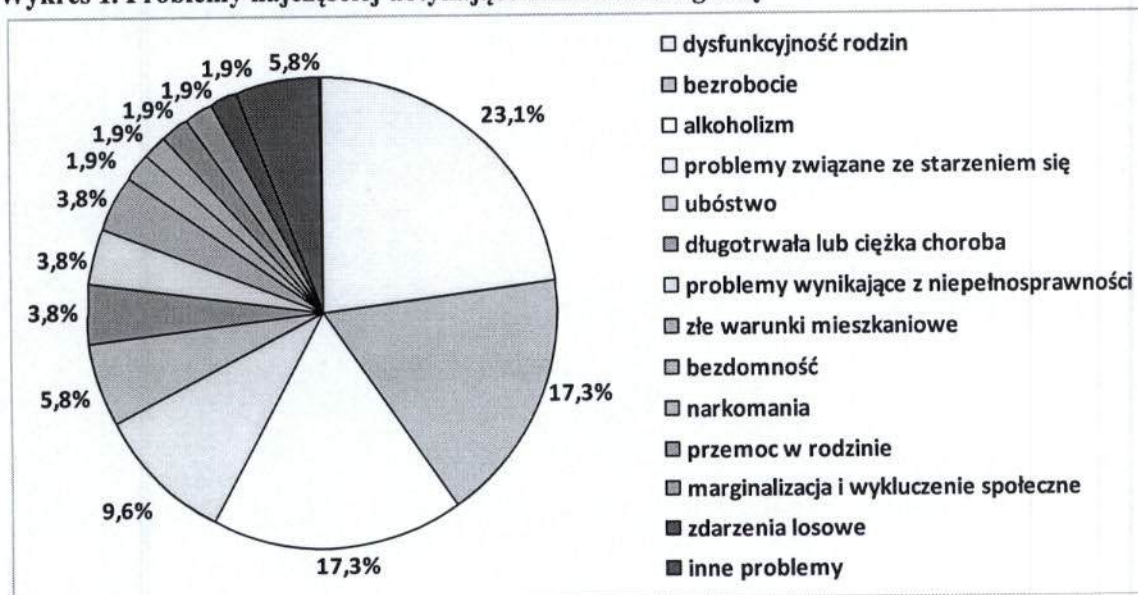
Według ankietowanych bolączkami gminy są również zły stan dróg lokalnych, deficyt przydrożnych chodników i braki w oświetleniu, a także słaba komunikacja pomiędzy miejscowościami gminy.

Za ważne problemy respondenci uznali też niski poziom aktywności i integracji społecznej mieszkańców, niewłaściwą promocję gminy w mediach, niewystarczające zaplecze sportowo-rekreacyjne i brak bezpiecznych miejsc na spędzanie czasu z małymi dziećmi.

Analizując słabe strony gminy, badani wspominali także o niewielkiej liczbie lokalnych zakładów pracy, słabej aktywizacji bezrobotnych, braku znaczących inwestycji i niewłaściwym gospodarowaniu funduszami publicznymi.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

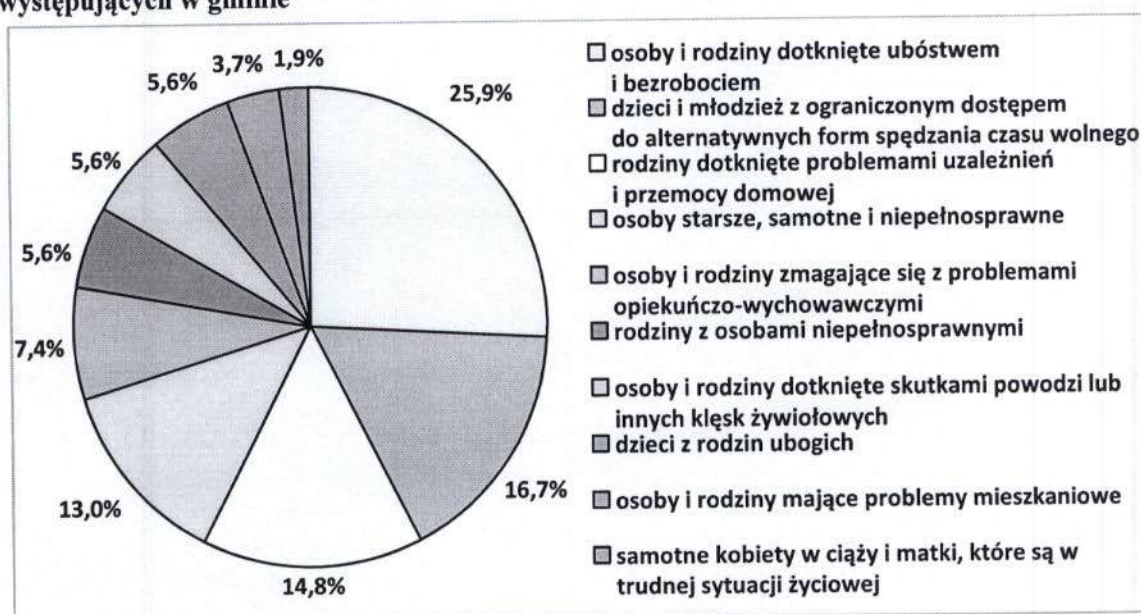
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli dysfunkcyjność rodzin (23,1%), bezrobocie i alkoholizm (po 17,3%). Szczególną uwagę

zwrócili również na problemy związane ze starzeniem się (9,6%) oraz ubóstwo (5,8%). W dalszej kolejności wymienili m.in. długotrwałą lub ciężką chorobę, problemy wynikające z niepełnosprawności oraz złe warunki mieszkaniowe (po 3,8%), a także bezdomność, narkomanię, przemoc w rodzinie, marginalizację i wykluczenie społeczne oraz zdarzenia losowe (po 1,9%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

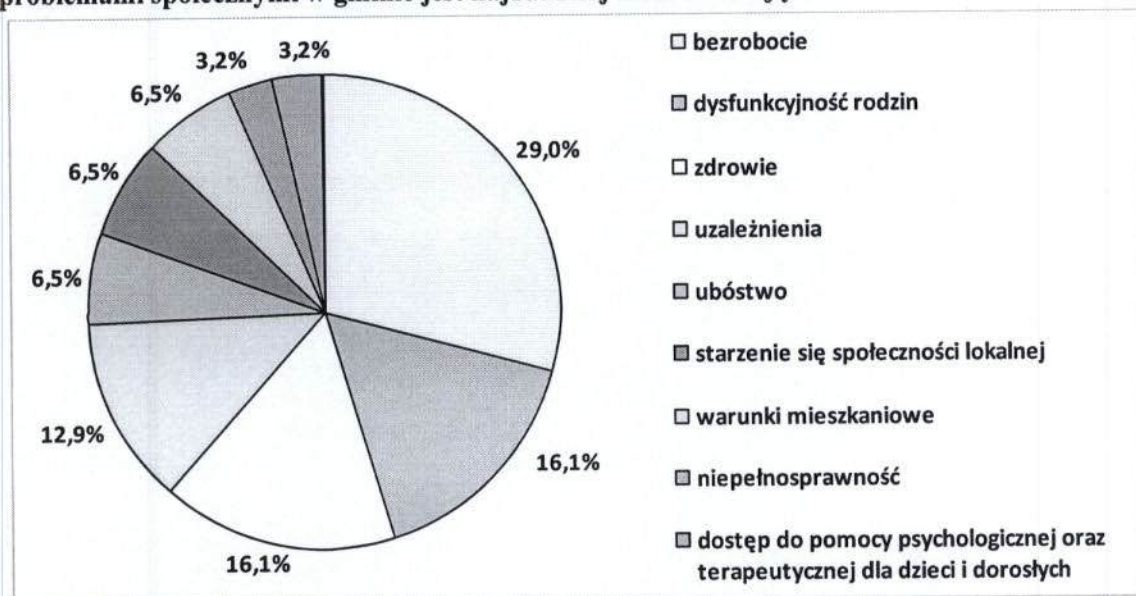

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (25,9%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (16,7%), rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej (14,8%) oraz osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (13,0%). Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się również osoby i rodziny posiadające problemy opiekuńczo-wychowawcze (7,4%), rodziny z osobami niepełnosprawnymi, osoby dotknięte skutkami powodzi lub innych klęsk żywiołowych oraz dzieci z rodzin ubogich (po 5,6%), a także osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe (3,7%) oraz samotne kobiety w ciąży i matki, które są w trudnej sytuacji życiowej (1,9%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (29,0%), dysfunkcyjność rodzin i zdrowie (po 16,1%), uzależnienia (12,9%), ubóstwo, starzenie się społeczności lokalnej i warunki mieszkaniowe (po 6,5%), oraz niepełnosprawność (3,2%). Badani wskazali również kolejny obszar, jakim jest dostęp do pomocy psychologicznej oraz terapeutycznej dla dzieci i młodzieży (3,2%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na potrzebę stworzenia w gminie nowych miejsc pracy, przeciwdziałanie bezrobociu poprzez dofinansowanie kursów i szkoleń zwiększających kompetencje i umiejętności zawodowe osób pozostających bez pracy, zachęcanie potencjalnych inwestorów do podjęcia działalności na terenie gminy oraz prace interwencyjne.

Za równie ważne uznali zwiększenie środków budżetowych na rozwiązywanie problemów społecznych, podjęcie kroków w celu poszerzenia dostępu mieszkańców gminy do pomocy terapeutycznej, psychologicznej i socjalnej (przywrócenie funkcjonowania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kamieńcu), rozszerzenie działalności Punktu Konsultacyjnego dla rodzin dotkniętych problemami oraz organizowanie spotkań integracyjnych pogłębiających wiedzę, jak radzić sobie z przemocą w rodzinie i alkoholizmem dla dzieci, dorosłych i rodzin.

Istotną kwestią dla respondentów jest pomoc dzieciom, a zwłaszcza zapewnienie im opieki poza szkołą. Zwrócono uwagę na potrzebę poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego w godzinach popołudniowych dla dzieci i młodzieży oraz stworzenie profesjonalnie prowadzonych świetlic środowiskowych z odpowiednio przygotowaną kadrą.

Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym i przewlekle chorym, aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osób uzależnionych, oraz tworzenie rodzin zastępczych.

Ankietowani zwrócili także uwagę na zwiększenie pomocy socjalnej, zwłaszcza na pomoc dzieciom, zastrzeżli jednak, że świadczoną pomoc należałoby poddać kontroli co do zasadności jej przyznawania i efektywności jej wykorzystania.

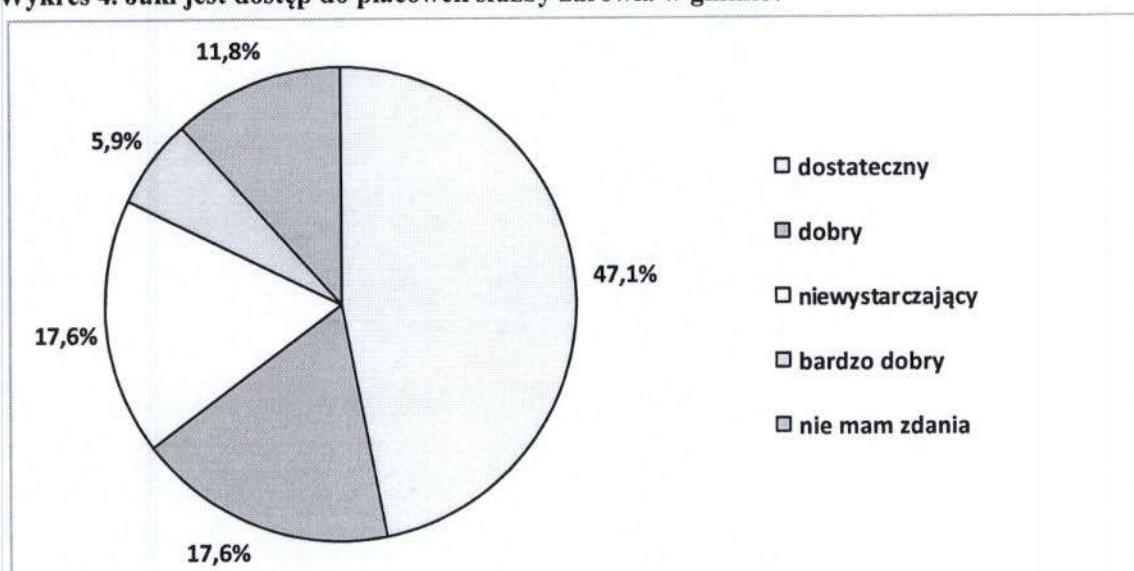
Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych.

W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kościoły. Ważną rolę do odegrania przypisali również Urzędowi Gminy, organizacjom pozarządowym, wolontariuszom oraz placówkom ochrony zdrowia.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

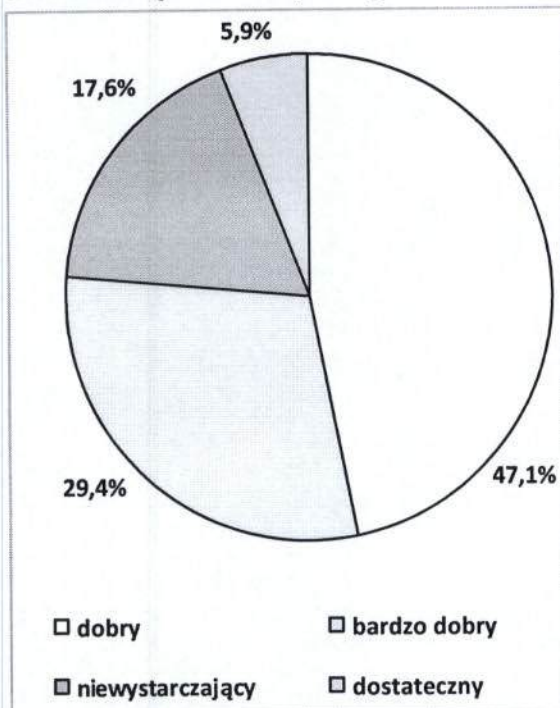

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

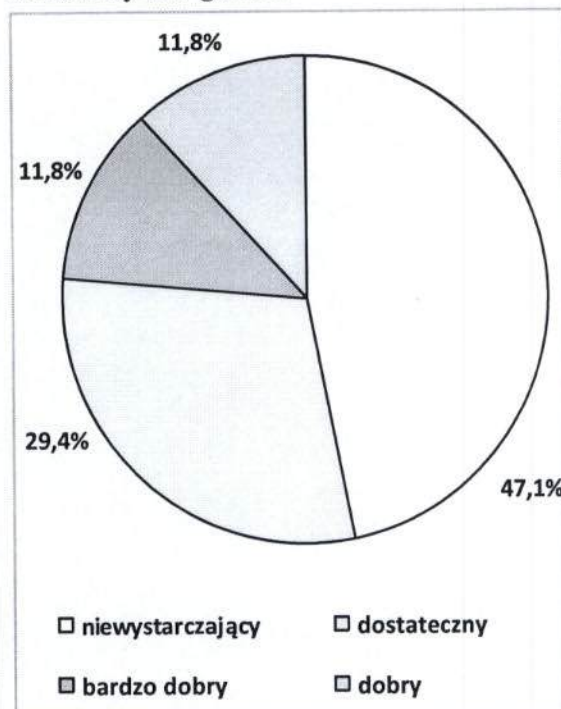
Blisko połowa respondentów (47,1%) uznała dostępność placówek służby zdrowia za dostateczną, dobrze oceniło ją 17,6% badanych, a bardzo dobrze 5,9%. Jednocześnie 17,6% ankietowanych stwierdziło, że dostęp do opieki medycznej w gminie jest niewystarczający, a aż 11,8% nie miało zdania na ten temat.

Do lekarzy, których w gminie brakuje, bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: ginekologa, laryngologa, kardiologa, okulistę, ortopedę, pediatrę, chirurga, psychiatrę i psychologa.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

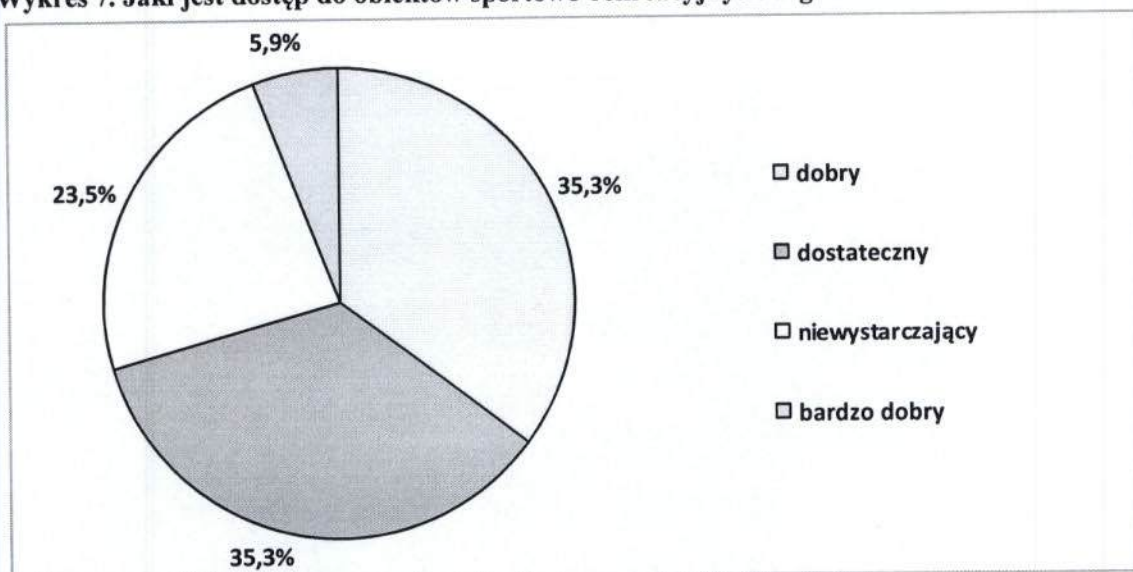
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 76,5%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry lub bardzo dobry, dostatecznie oceniło go 5,9% pytaných. Za niewystarczający uznało go 17,6% badanych.

Jeśli chodzi o dostępność placówek kulturalnych, to została ona oceniona znacznie gorzej, za niewystarczającą uznało ją 47,1% respondentów. Zdaniem 29,4% ankietowanych dostęp do placówek kulturalnych w gminie jest dostateczny, bardzo dobrze i dobrze oceniło go po 11,8% badanych.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej dom kultury, objazdowe kino i teatr, koła zainteresowań, ośrodek dla dzieci niepełnosprawnych, oddziały do kształcenia specjalnego oraz ośrodek rehabilitacyjno-terapeutyczny.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

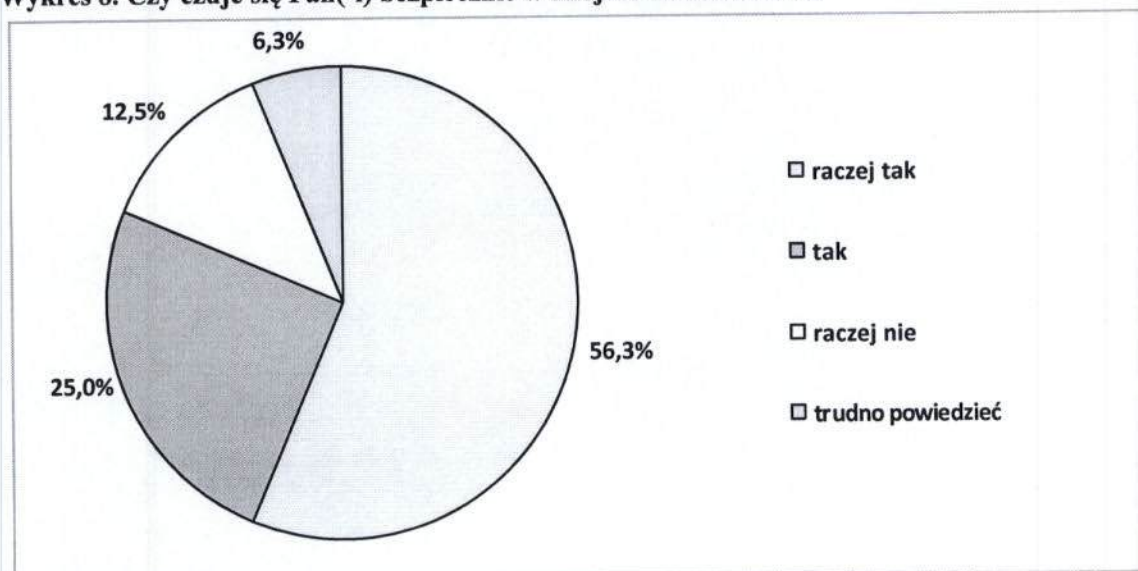
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie dobrze oceniło 35,3% respondentów, tyle samo ankietowanych oceniło go dostatecznie. Za niewystarczający uznało go 23,5% mieszkańców, a bardzo dobrą opinię w tej sprawie przedstawiło jedynie 5,9% badanych.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów jak: basen, aquapark, boiska wielofunkcyjne i ścieżki rowerowe. Ankietowani zwrócili także uwagę na niewystarczające wykorzystanie sal sportowych, brak zorganizowanych zajęć oraz brak boiska przy szkole w Czernicy.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 81,3%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło 12,5% badanych. Zdania w tej sprawie nie miało 6,3% respondentów.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w gminie Czernica funkcjonowało 12 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Roczny Program Współpracy Gminy Czernica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie),

podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 41. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	Charakterystyka działania	Kategoria klienta
1.	Stowarzyszenie na rzecz społeczności lokalnej gminy Czernica „Rozwiń Skrzydła”, ul. Wrocławska 78, 55-003 Czernica	<ul style="list-style-type: none"> – w ramach projektów – organizowanie zajęć edukacyjno-aktywizujących dla osób starszych oraz integracyjnych, obejmujących osoby starsze oraz dzieci i młodzież; – pomoc w odkrywaniu nowych pasji, rozwijaniu zainteresowań; – umożliwianie seniorom nawiązywania nowych przyjaźni, pomoc w rozwijaniu poczucia przynależności oraz użyteczności, a jednocześnie ograniczanie poczucia osamotnienia i wyalienowania; – promowanie idei wolontariatu lokalnego poprzez organizowanie zajęć integracyjnych oraz sportowych dla młodzieży z gminy 	osoby starsze oraz dzieci i młodzież
2.	Towarzystwo Miłośników Chrzęstawy, ul. Wrocławska 19, Chrzęstawa Wielka, 55-003 Czernica	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie działalności na rzecz miejscowości Chrzęstawa Mała i Chrzęstawa Wielka; – promowanie sportu, kultury, turystyki i edukacji poprzez organizację imprez oraz uczestnictwo w działaniach na terenie miejscowości 	mieszkańcy gminy, w szczególności miejscowości Chrzęstawa Mała i Chrzęstawa Wielka
3.	Towarzystwo Przyjaciół Ratowic, ul. Wrocławska 111, Ratowice, 55-003 Czernica	<ul style="list-style-type: none"> – zwalczanie poczucia samotności u osób starszych, prowadzenie zajęć urozmaicających im czas; – pozyskiwanie środków finansowych dających możliwość organizowania zajęć rekreacyjnych i kulturalnych, m.in. gimnastyki rehabilitacyjnej dla seniorów, turystyki, nordic walking; – wspieranie działalności zespołu ludowego „Ratowiczanki”; – organizowanie wyjazdów i wycieczek 	osoby starsze
4.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe, ul. Kolejowa 3, 55-003 Czernica	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie sportu i kultury fizycznej 	mieszkańcy gminy
5.	Stowarzyszenie Przyjaciół Gajkowa, Gajków, ul. Przedszkolna 3, 55-002 Kamieniec Wrocławski	<ul style="list-style-type: none"> – motywowanie do łączenia działań społeczeństwa poprzez zapewnienie zrównoważonego rozwoju, promocję tradycji, walorów i historii gminy Czernica; – działanie na rzecz szeroko rozumianej poprawy warunków życia obecnych 	mieszkańcy gminy, w szczególności Gajkowa

		<p>i przyszłych mieszkańców Gajkowa i okolicznych miejscowości poprzez wspólne, konsekwentne oraz twórcze działania mogące zmienić otaczającą rzeczywistość;</p> <p>– aktywizowanie i integrowanie jak najszerszych kręgów społeczności lokalnej, przede wszystkim osób starszych oraz dzieci i młodzieży, w działania na rzecz regionu</p>	
6.	<p>Stowarzyszenie „Najbliżej Nas”, ul. Wrocławska 15, 55-003 Czernica</p>	<p>– inicjowanie, wspieranie i pomaganie w różnego rodzaju przedsięwzięciach służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu regionu poprzez obywatelskie inicjatywy pokoleniowe;</p> <p>– podtrzymywanie tradycji narodowej oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej</p>	<p>mieszkańcy gminy</p>
7.	<p>Społeczny Komitet Mieszkańców Kamieńca Wrocławskiego, Łan i Czernicy, ul. Szkolna 54, 55-002 Kamieniec Wrocławski</p>	<p>– prowadzenie działań na rzecz integracji mieszkańców poprzez organizowanie: wyjazdów w góry na narty i z kijkami nordic walking, cotygodniowych wyjazdów do aquaparku, plenerowych imprez sportowo-rekreacyjnych dla mieszkańców gminy;</p> <p>– współpraca z rodzinami niepełnosprawnych poprzez współorganizowanie turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością</p>	<p>mieszkańcy gminy, w szczególności osoby niepełnosprawne</p>
8.	<p>Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym „Razem Łatwiej” Gminy Czernica, ul. Św. Brata Alberta Adama Chmielowskiego 9, 55-003 Czernica</p>	<p>– prowadzenie działań na rzecz dzieci i osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin,</p> <p>– działania stwarzające poprawę warunków do pełnego i aktywnego życia w społeczeństwie;</p> <p>– integracja społeczna z niepełnosprawnymi, wyrównywanie szans</p>	<p>dzieci i osoby niepełnosprawne oraz ich rodziny</p>
9.	<p>Dobrzykowickie Stowarzyszenie Samych Swoich, ul. Szkolna I, Dobrzykowice, 55-002 Kamieniec Wrocławski</p>	<p>– aktywizacja i integracja mieszkańców Dobrzykowic;</p> <p>– działanie na rzecz rozwoju kulturalnego, społecznego i ekonomicznego wsi;</p> <p>– kultywowanie tradycji osadniczych oraz pielęgnowanie pamięci o ludziach, którzy tworzyli wieś Dobrzykowice;</p> <p>– pielęgnowanie spuścizny kulturowej, jaką pozostawiła w Dobrzykowicach realizowana komedia w trzech odsłonach – „Sami Swoi”, „Nie ma mocnych” i „Kochaj albo rzuć” – będąca klasyką kina komediowego</p>	<p>mieszkańcy gminy, w szczególności wsi Dobrzykowice</p>
10.	<p>Klub Sportowy PKS Łany, Łany, ul. Odrzańska 19, 55-002 Kamieniec</p>	<p>– promowanie sportu, kultury fizycznej i aktywnego stylu życia</p>	<p>mieszkańcy gminy</p>

	Wrocławski		
11.	Ludowy Zespół Sportowy PIAST Nadolice, ul. Cicha 4, 55-001 Nadolice Wielkie	– wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	mieszkańcy gminy
12.	Ludowy Zespół Sportowy SKRA Wojnowice, Wojnowice, ul. Główna 41, 55-003 Czernica	– wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	mieszkańcy gminy

Dane Urzędu Gminy Czernica.

W 2009 roku w gminie Czernica było 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Kościoły w gminie w 2012 roku

Lp.	Nazwa parafii	Adres kościoła
1.	Parafia pw. św. Małgorzaty	ul. Główna 31, Gajków
2.	Parafia pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	ul. Wrocławska 13, Chrzastawa Wielka
3.	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	ul. św. Brata Alberta 3, Czernica
4.	Parafia pw. św. Antoniego Padewskiego	ul. Wrocławska 56, Ratowice
5.	Parafia pw. Miłosierdzia Bożego	ul. Spółdzielcza 16, Kamieniec Wrocławski

Dane Urzędu Gminy Czernica.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;

- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników Ośrodka działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej i korzystających z pomocy społecznej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • nierozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • ograniczone działania mające na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, • brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych • niewystarczające działania służące ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszający się poziom bezrobocia wśród kobiet • niezwiększająca się liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • rozwój aktywności społeczno-zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • wzrost liczby nowych inwestorów tworzących miejsca pracy • brak zjawiska postępującego ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • niekorzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • utrzymujący się poziom nielegalnego zatrudnienia w gminie

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • efektywna praca socjalna • rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • podnoszenie poziomu nauczania w gminie • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • ograniczone działania na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • niewystarczające działania mające na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • działające placówki wsparcia dziennego dla dzieci • wzrastająca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • zwiększająca się liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się wysoka liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • niedostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • zbyt mała liczba żłobków • brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie • niewzrastająca świadomość zdrowotna mieszkańców • słaba dostępność opieki medycznej – brak lekarzy specjalistów i poradni specjalistycznych

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe 	<ul style="list-style-type: none"> • nieprowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • brak działań w zakresie diagnozowania kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • pozyskanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia 	<p>dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • niechęć sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
<p>szanse</p>	<p>zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • wzrost liczby osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • funkcjonowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie • wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • niewzrastająca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielka liczba osób wyleczonych z uzależnień • wzrost liczby osób spożywających alkohol na terenie gminy • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • utrzymująca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności • zapobieganie bezdomności oraz prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • prowadzenie działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak standaryzacji usług świadczonych osobom bezdomnym • niewystarczające działania na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • ograniczone działania mające na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych • niewystarczająca współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak problemu bezdomności • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • niewzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem • niewzrastająca liczba osób bezdomnych przybyłych z innych gmin • brak zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych • niewzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej • ograniczone działania mające na celu poprawę sfery technicznej, ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie • brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych • brak oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu, rozwijania zainteresowań dla

<ul style="list-style-type: none"> • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych 	osób starszych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • funkcjonowanie w gminie grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • dobra dostępność domów pomocy społecznej • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób starszych • niewystarczająca wiedza osób starszych na temat dostępnych form pomocy • ograniczony dostęp osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) • niski poziom życia osób starszych • niezwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • występowanie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • prowadzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań służących określeniu liczby osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • brak placówek wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych • nieupowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • niewzrastająca liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u • niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • utrzymująca się liczba osób z zaburzeniami

<ul style="list-style-type: none"> • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych 	<p>psychicznymi wymagających wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak bazy rehabilitacyjnej w gminie • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • brak wystarczającej wiedzy wśród osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • mała społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu
--	---

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u • inicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej • prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • inicjowanie wolontariatu • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • mała liczba pracowników socjalnych posiadających specjalizację w zawodzie • niewystarczająca liczba specjalistów w Punkcie Konsultacyjnych • brak na terenie gminy organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej
szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych 	<ul style="list-style-type: none"> • popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej • niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej

<p>formach wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia jakość obsługi klientów GOPS-u • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie i powstawanie nowych organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niedofinansowany system pomocy społecznej – malejące środki z budżetu państwa na zadania pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • niewłączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe
--	---

INNE MOCNE I SŁABE STRONY ORAZ SZANSE I ZAGROŻENIA

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobre zaplecze ośrodka do działań integrujących społeczność • podejmowanie działań integracyjno-aktywizujących społeczność • funkcjonujący punkt konsultacyjny (prawnik, psycholog) • dobra współpraca z różnymi specjalistami, tj. kuratorami, policjantami, itp. • działalność wolontariatu przy GOPS-ie (lokalnego, międzynarodowego) • bliskość Wrocławia i strefy ekonomicznej w Jelczu-Laskowicach • wzrost prywatnej działalności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak punktu z doradcą zawodowym • brak mieszkań chronionych • mała dostępność dzielnicowych w środowisku • zbyt mała oferta specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym • słaba komunikacja autobusowa między miejscowościami na terenie gminy • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób i rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • integracyjna funkcja GOPS-u dla mieszkańców gminy (np.: Pożegnanie lata z GOPS-em, Spotkania ze św. Mikołajem itp.) • profesjonalna pomoc dla osób wykluczonych społecznie • poprawa sytuacji materialno-bytowej mieszkańców poprzez udział w projektach • integracja pokoleniowa i międzypokoleniowa, międzykulturowa • rozwój nowych form pomocy i samopomocy • rozwój usług socjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżenie statusu ekonomicznego osób korzystających z pomocy społecznej • zwiększenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • zwiększenie wydatków gminy w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej • wzrost zjawiska wykluczenia społecznego • dziedziczna bezradność i uzależnienie od systemu pomocy

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2025. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy Czernica** poprzez:
 - wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - zapewnienie potrzebującym bezpieczeństwa socjalnego.
2. **Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży** poprzez:
 - wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
 - pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. **Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym** poprzez:
 - wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w samodzielnym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania,
 - minimalizacja skutków wykluczenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych.
4. **Profilaktyka i wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemem uzależnienia i przemocą w rodzinie** poprzez:
 - podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie,
 - łagodzenie skutków uzależnień i przemocy w rodzinie.
5. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego** poprzez:
 - wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
 - wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
 - diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica na lata 2014-2025, jest następująca:

**Gmina Czernica stwarza mieszkańcom możliwości rozwoju,
zaspokaja ich potrzeby i przeciwdziała problemom społecznym.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1:

Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy Czernica

Cele operacyjne:

1. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
2. Zapewnienie potrzebującym bezpieczeństwa socjalnego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Zapewnienie wszechstronnego wsparcia dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (pomoc pedagogiczna psychologiczna, praca socjalna)
2. Wsparcie osób ubogich, niepełnosprawnych i bezdomnych.
3. Reintegracja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych.
4. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
5. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
7. Wspieranie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem poprzez tworzenie systemu wsparcia chroniącego przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.
3. Wsparcie w postaci finansowej i rzeczowej, w tym w postaci posiłku, odzieży, żywności.
4. Praca socjalna, w tym zawieranie kontraktów socjalnych.
5. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy.

6. Inicjowanie nowatorskich form pomocy i podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i Kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, lokalni przedsiębiorcy, podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, niepełnosprawności, ubóstwa i bezdomności,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, biorąca udział w reintegracji społeczno-zawodowej,
- liczba osób objętych pracą socjalną kontraktami socjalnymi,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych, w tym liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i Kościołem,
- liczba programów wsparcia osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby osób bezrobotnych,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, w tym podmiotów ekonomii społecznej,
- poprawy dostępności i jakości usług świadczonych osobom niepełnosprawnym bezdomnym.

Cel strategiczny 2:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.
2. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
3. Praca z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
4. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.
5. Rozwój poradnictwa specjalistycznego, rodzinnego.
6. Pomoc rodzinom o najniższych dochodach poprzez wsparcie finansowe.
7. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży m.in. poprzez wsparcie w postaci posiłków w szkole, wypoczynku letniego i zimowego, doposażenie w podręczniki i pomoce szkolne.
8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.
9. Rozwijanie sieci i oferty środowiskowych świetlic profilaktycznych.
10. Rozwój wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.
11. Motywowanie rodzin do poprawy warunków jakości życia poprzez udział jej członków w projektach i programach.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających.

Cel strategiczny 3:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w samodzielnym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania
2. Minimalizacja skutków wykluczenia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, pracy socjalnej i poradnictwa.
2. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem
3. Zabezpieczenie odpowiednich warunków bytowych poprzez wsparcie finansowe i rzeczowe m.in. zapewnienie potrzebującym posiłku, opału odzieży.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć,
5. Zapewnienie dostępu do poradnictwa prawnego i psychologicznego.
6. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez udział w programach i projektach.
7. Współpraca z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
8. Wspieranie i propagowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
9. Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną i poradnictwem,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- podniesienia jakości usług świadczonych na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych,
- zwiększenia społecznej aktywności osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4:

Profilaktyka i wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemem uzależnienia i przemocą w rodzinie.

Cele operacyjne :

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie.
2. Łagodzenie skutków uzależnień i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1 :

1. Promowanie zdrowego stylu życia.
2. Finansowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w szkołach.
3. Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży odnośnie zagrożeń ze stosowania używek.
4. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
5. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.
6. Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie spożywania alkoholu w miejscach użyteczności publicznej.
7. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć lokalnych mających na celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnień.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Zwiększenie dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym poprzez tworzenie grup terapeutycznych i samopomocowych.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerokiego wsparcia psychologicznego, prawnego, rodzinnego i społecznego.
3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Wspieranie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in poprzez finansowanie szkoleń dla członków Zespołu i grup roboczych.
5. Rozszerzenie oferty funkcjonującego w gminie Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego.
6. Motywowanie do podjęcia leczenia i terapii osób uzależnionych i współuzależnionych.

7. Podejmowanie współpracy z innymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi, także o zasięgu ponadgminnym, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe (AA, AL-ANON), Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych w szkołach
- liczba przeprowadzonych kontroli placówek handlowych
- liczba opracowanych i realizowanych programów
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną
- liczba osób objętych wsparciem psychologicznym, prawnym, rodzinnym w Punkcie
- liczba osób i rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,

- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie zdrowego trybu życia,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 5:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3:

1. Zatrudnianie pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z zapisami ustawy o pomocy społecznej.
2. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
3. Podnoszenie standardów świadczonej pomocy na rzecz mieszkańców gminy.
4. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
5. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej.
6. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
7. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej, projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
8. Wspieranie lokalne organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
9. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
10. Przeprowadzanie diagnozy potrzeb mieszkańców.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba projektów opracowanych i realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia współpracy z sektorem pozarządowym.

2. MONITORING I EWALUACJA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych problemów społecznych. Monitoring prowadzony będzie w sposób ciągły na podstawie dostępnych danych statystycznych.

Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzania nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom realizującym strategię praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaże Wójtowi Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy.

Zespół dokona również oceny końcowej, która zostanie wykonana na koniec okresu obowiązywania strategii.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny ujmować założenia przyjęte w niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica na lata 2014-2025 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- Roczny Program Współpracy Gminy Czernica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Czernica.
- Gminny Program wspierania rodziny w Gminie Czernica.
- Gminny Program Aktywności Lokalnej Gminy Czernica

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1.

Wnioskodawca projektu

Szkoła Podstawowa w Ratowicach, ul. Wrocławska 36, 55-003 Czernica,
tel. (71) 318 91 68, e-mail: spratowice@op.pl

Cele projektu

- pomoc dzieciom z rodzin najuboższych,
- pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- terapia alkoholików,
- pomoc osobom niepełnosprawnym,
- organizacja różnych zajęć dla dzieci i młodzieży (koła zainteresowań, kluby sportowe).

Beneficjenci projektu

- dzieci i młodzież z rodzin zaniedbanych wychowawczo, ubogich,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby uzależnione od alkoholu.

Partnerzy w realizacji projektu

- przedszkola,
- szkoły,
- placówki edukacyjne działające w systemie oświaty,
- ośrodki zdrowia,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje.

Projekt 2. „Gminne Centrum Poradniczo -Terapeutyczne dla Dorosłych”

Wnioskodawca projektu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Wrocławska 78, 55-003 Czernica.

Cel główny projektu

Zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do poradnictwa i pomocy psychologicznej.

Cele szczegółowe projektu

- zwiększenie dostępności do specjalistów bezpłatnie i blisko miejsca zamieszkania,
- podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców (np. prawnej),
- niwelowanie problemów psychicznych mieszkańców,
- zmniejszenie liczby negatywnych zjawisk w rodzinie, szkole, społeczeństwie.

Miejsce realizacji projektu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Wrocławska 78, 55-003 Czernica.

Beneficjenci projektu

- dorośli z problemami uzależnień, przemocy domowej, bezradności życiowej, bezrobocia, problemami psychicznymi,
- dzieci w rodzinach z problemami,
- lokalne społeczeństwo.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Gminy,
- służba zdrowia,
- policja,
- parafie,
- szkoły,
- lokalne samorzady, radni, sołtysi,
- psycholog, psychiatra.

Czas realizacji projektu

W miarę możliwości jak najdłużej.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica na lata 2014-2025 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CZERNICA

Jarosław Jagielski

UZASADNIENIE

**do uchwały w sprawie przyjęcia
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czernica
na lata 2014-2025**

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.).

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i parterów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CZERNICA**

Jarosław Jagielski